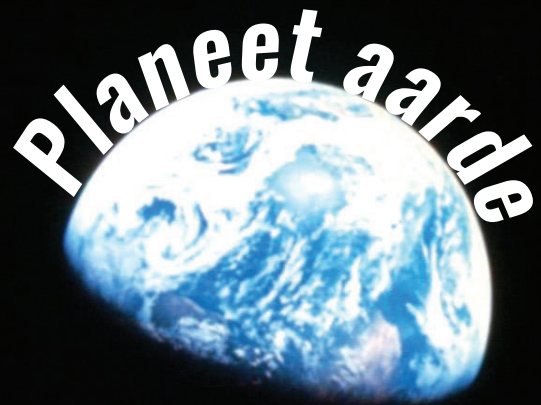

argus

P
pag 08

De paling van Guinea
En andere sportverhalen

pag 16

Van despoot tot participant
Grondhoudingen tegenover de natuur

pag 31

Geesten uit een verzonken klooster
't Solse Gat op de Veluwe

Colofon

EINDREDACTIE

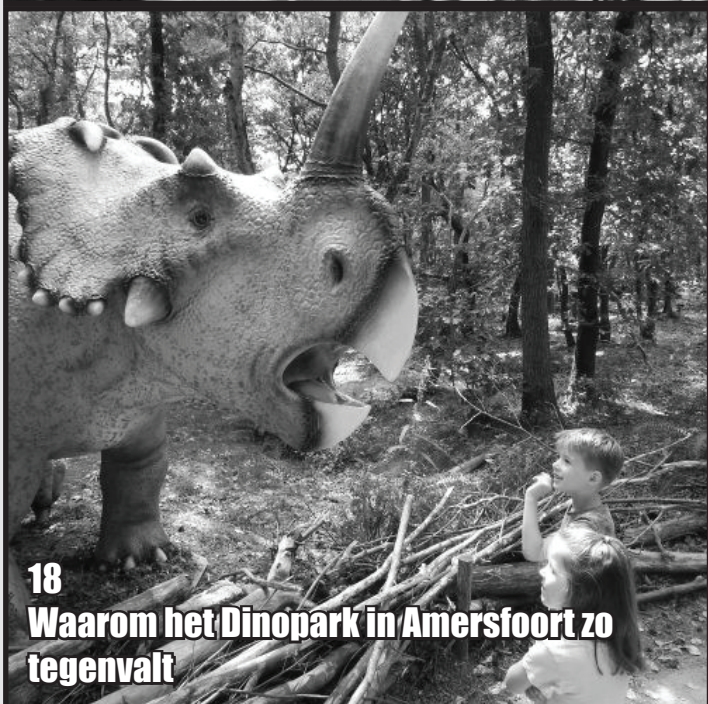
Thomas van Royen
(voorzitter)
Rutger Loof
(secretaris)
Huub Mol
(penningmeester)
Anneloe Brakel
(activiteiten)
Gijs Toussaint
(PR)
Steven de Boer
(vormgeving)

REDACTIE

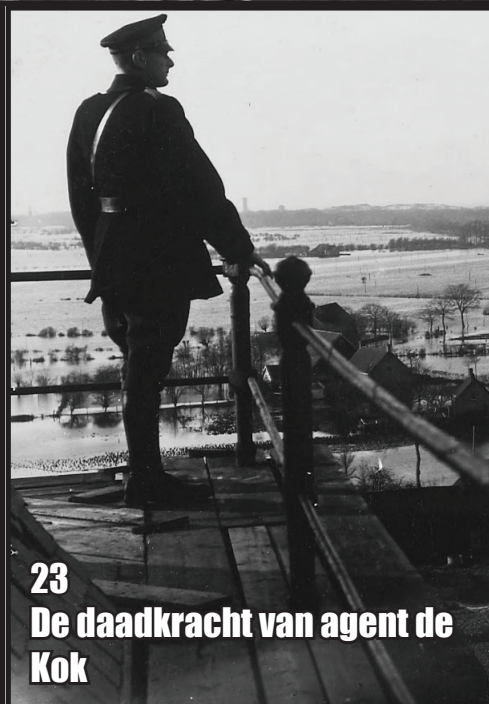
Ivo van Arendonk
Stuart Duncan
Berend van der Hoop
Max Yvo van Meer
Mariëtte Peutz
Lennart van der Ree
Maud Roelse
Teddy Scholten
Felix Smit

12
De nasleep van Tsjernobyl

18
Waarom het Dinopark in Amersfoort zo tegenvalt

23
De daadkracht van agent de Kok

04 Redactievraag

Studiebabbels

05 12 dingen die ik heb geleerd in mijn derde jaar als student
06 *Bestuursbabbels*: nostalgie en verandering

Geschiedenis

08 De schoonheid van sport
10 *Historical Court*: The Greatest Judgement of All
12 Tsjernobyl na Tjsernobyl: Waarom een kernramp geen reden is om niet naar je werk te gaan

Mens & Natuur

14 Aardevragen

15 Victoria Walls?

16 Antropocentrist aan de top

Amusement

18 Mijn pelgrimstocht naar Amersfoort
20 Een ode aan versprekingenmachine Jan Boskamp

In beeld

22 *Kunstmatig*: I and the Village - Marc Chagall
23 *Beeld in Beeld*: Waterkoud
24 Dictators in zwembroekjes

Uitgelicht

26 De Geschiedenisimulator: Een overzicht van de beste

26 Hoe games de geschiedenis tot leven brengen

24 De naakte waarheid over Mao

- historische games
- 28 Helden en antihelden: acteurs en hun vereeuwigde evenbeelden

Proza & Poëzie

- 13 Onuitwisbare hoop
- 30 Repos
- 31 Verloren Verhalen: 't Solse Gat
- 32 Niet van deze wereld

Redactioneel

Voor een student is de term 'thuis' soms moeilijk te definiëren. Is thuis Utrecht in je studentikoze stulpje, of heb je dat gevoel meer als je 'thuis thuis' bent? In deze editie verruimt de Argus het huiselijke beeld naar de thuisplaneet waar we met z'n allen op wonen. Want al lijkt ons huis soms onverwoestbaar en zijn er weelderige kamers die je nog nooit hebt gezien, moeten we gezamenlijk zorgen voor het onderhoud van Huize Aarde.

Er wordt nog wel eens vergeten dat het leven op aarde niet vanzelfsprekend is, iets wat Teddy's *short story* goed laat zien. En zoals Mariëtte analyseert kunnen wereldbeelden daar per persoon sterk in verschillen. Huub stelt de vraag hoeveel we zelf nou eigenlijk kunnen doen om de situatie te verbeteren en Max, Stuart en Felix vellen, even spitsvondig als altijd, een oordeel over de stappen die er door de mens worden gezet. Afgezien van de mens wordt onze wereld natuurlijk ook bewoond door andere dieren, waarvan sommigen voorbij komen in het dierentuinbezoek van Ivo. Naast de tastbare wereld zijn er nog de werelden die we zelf creëren. Zo beschrijft Berend de historische werelden van games en neemt Rutger ons mee naar de wereld van Chagall.

Ook buiten het thema zijn er weer mooie stukken geschreven. Zo kijkt Maud met ons naar een indrukwekkende foto, vertelt Gijs ons over spraakmakende momenten uit de sport en laat Lennart zien hoe wereldleiders hun sportieve activiteiten als propaganda inzetten. Wacht dus niet langer en begin je vakantie met de vierde en laatste Argus van dit jaar.

Thomas

Gijs Toussaint
Johan Derksen.

Berend van der Hoop

De wereld zou heel goed zonder onverantwoordelijke huisgenoten kunnen.

Mariëtte Peutz
Mannen.

Lennart van der Ree
Cruises.

Thomas van Royen
Iemand anders last van die dino's? Ik vind dat we best zonder... oh wacht.

Rutger Loof
De dodo's, maar daar hebben wij al eigenhandig voor gezorgd.

Max Yvo van Meer
Geert Wilders.

Redactievraag

Wat zou onze planeet prima kunnen missen?

Stuart Duncan
Straight Pride and Fox News.

Teddy Scholten
Onze planeet zou best wat graden Celsius kunnen missen.

Huub Mol
Harry Mens.

Felix Smit
Madurodam.

Ivo van Arendonk
Om en nabij 3 miljard mensen.

Maud Roelse
Racisme, seksisme, oorlog, pesten, terrorisme, homohaat, religieus extremisme, honger, discriminatie, xenofobie, neonazisme, milieuvervuiling, massatoerisme – moet ik doorgaan?

12 dingen die ik heb geleerd in mijn derde jaar als student

Door Maud Roelse

Aan het einde van mijn eerste jaar schreef ik voor de Argus een artikel met de titel '28 dingen die ik heb geleerd in mijn eerste jaar als student'. Tot mijn eigen spijt heb ik de serie niet doorgezet en schreef aan het einde van mijn tweede jaar geen dergelijk artikel. Weer een jaar later, nu mijn bachelor op zijn einde loopt, moet het er dan toch maar van komen. Ben ik wijzer geworden in twee jaar tijd? Dat valt te bezien. Heb ik meer ervaringen opgedaan, van alles geleerd en me zo mogelijk nog meer verwonderd? Jazeker. Wederom is de volgorde van de punten volledig willekeurig, want mijn studentenleven is nog altijd niet geordend.

1 Vis bakken is niet zo moeilijk. Althans, dat denk ik. Ik heb het nu één keer gedaan en dat was succesvol, dus 100% van de keren dat ik een poging ondernam slaagde ik. Misschien moet ik het maar nooit meer doen, dan behoud ik dit slagingspercentage.

Witte port is lekkerder dan rode. **2**

3 Er werd tussen 1783 en 1791 tussen joden en niet-joden getrouwd in Middelburg, maar niet heel veel. Daarom kan op basis van dit onderzoek niet worden geconcludeerd dat de joden in de Zeeuwse samenleving waren geïntegreerd.

Frans blijft een pittige taal. Hoe zeg je de buschauffeur van de Flixbus die enkel Frans spreekt en sowieso weigert naar je te luisteren, dat je koffer in het bagagevak aan de andere kant van de bus zit? En hoe vraag je of hij dat vak *s'il vous plaît* even open wil maken, omdat je het best een leuk idee vindt om mét je bagage huiswaarts te keren na je vakantie? Juist ja, niet. **4**

5 De tijd gaat snel. Je knippert met je ogen en je zit volop in de eindejaarsseur, waardoor je nul motivatie hebt, wat jammerlijk is, aangezien de deadlines toch echt met volle vaart op je afkomen. Ben ik echt al 21? Studeer ik al drie jaar? Het schijnt zo te zijn.

Films kijken is een hobby. Toch? tOch? TOCH??! **6**

7 Aan het einde van mijn eerste jaar schreef ik nog dat strijken overbodig is en strak opvouwen voldoet, maar inmiddels weet ik dat het soms toch best handig is. Daarom heb ik met mijn verjaardagsgeld een strijklank aangeschaft – want volwassen – en het strijkijzer komt op den duur ook wel een keertje. Het is echt niet alsof ik al maanden wel een strijklank in huis heb, maar geen strijkijzer. Echt niet.

Je kunt linkmiegel ook als linkmichel schrijven, dus ik vind dat ik één fout minder had bij het Argusdictee van 2018. Het boeit me niet dat jullie de Van Dale als richtlijn namen lieve schrijvers van het dictee, ik reken het goed. **8**

9 Bier is nog steeds vies.

Je blijft het gevoel houden dat je maar doet alsof. Aan het einde van mijn eerste jaar vroeg ik mij af of dit gevoel gelinkt was aan het zijn van sjaars, inmiddels kan ik mededelen dat dit niet het geval is. Nog altijd doe ik maar wat, rommel wat aan en twijfel constant. Ergens is dit gevoel alleen maar sterker geworden, omdat ik vind dat ik nu minder het gevoel zou moeten hebben dat ik maar doe alsof. Ik ben geen sjaars meer, maar iemand die op het punt staat haar bachelor af te ronden - *fingers crossed* - en gedwongen wordt een blik te werpen op die toekomst waar ze nog helemaal niet aan wil denken. Ik moet de rest van mijn leven volwassen zijn. Wat een vooruitzicht. **10**

11 Alleen is niet hetzelfde als eenzaam.

Je eigen schrijfsels teruglezen is soms best leuk om te doen. Toegegeven, de helft van de tijd val je van ongemak over je eigen wanstaltige literaire creaties bijna uit elkaar. De andere helft van de tijd is het vermakelijk, verrassend of zelfs leuk om te doen. Zo las ik ter voorbereiding op dit artikel het oorspronkelijke stuk weer eens door en was positief verrast. Een jaar gevangen in wat woorden, want je vergeet al zoveel. **12**

Nostalgie en verandering

Bestuurs babbels

Door Maurits Luiten & Sjors Nab

Het is ingewikkeld. De toko waar we zo van houden ligt stil, maar tegelijkertijd scheelt het ons de bijbehorende frustraties van de vereniging ook. We kunnen niet zonder, we kunnen niet met. De relatie van ons met de Kring is er een van haat-liefde.

Nu de voorjaarszon stilletjes ondergaat op een bestuursjaar, is er ook een generatie die langzaam haar biezen aan het pakken is om het leven na de Kring te gaan bewandelen. Voor hen staat het serieuze leven op de stoep. Ze zijn misschien niet meer zo dichtgetikt als voorheen, sommigen zijn zelfs vergeten dat er ooit op het heetst gestreden is voor de borrellocatie. De dagen van weleer zijn voorbij, Marietje van Winter koopt geen hectoliters melk meer in en op de ALV's wordt niet gediscussieerd over de zeshonderd euro voor de bestuurspakken. De Kring heeft een nieuw gezicht gekregen.

Men moet echter niet denken dat de Kring zomaar openstaat voor deze veranderingen. In een tijd waarin wij allen meemaken dat er veel verandert, hunkeren wij naar de zekerheden. De zin 'zo hoort het nu eenmaal' lijkt een ieder in zijn hart gesloten te hebben. Zelfs de stuurgroepen, waar menig ouderejaars liever niet gevonden wilde worden, lijken een gemis te zijn.

Tradities zijn er om ons onderling te verbinden. In het grote verloop van onze leden – van binnenkomende scholier tot doorgewinterde student, die misschien toch eindelijk dat diploma wil ophalen – verliezen wij ons soms in zaken die aanmerkelijk jonger zijn dan Sjors zou beweren op een constitutieborrel bij een aanmerkelijk grotere vereniging op de Uithof. Als men onze woorden moest geloven hebben Beyerman en Jansma de vereniging opgericht inclusief

jaarlijks Amelandweekend, de diesreceptie, zwemmen in de diesweek, allemaal verenigd onder de paarse Pegasus.

Nu zullen lezers misschien denken: *maar dit hoort toch nou eenmaal zo?* Helaas moeten wij pijnlijk mededelen dat de Kring waar wij verliefd op zijn geworden er nog maar vijftien jaar zo uitziet. Deze tradities zijn in het geheugen van de derdejaarsstudenten gegrift: *dit pakken ze mij niet af, ik vind het altijd wel leuk, helaas kon ik de afgelopen drie jaar niet maar vind het altijd wel sympathiek.*

Misschien is de Kring haar schwung verloren. De roergang van de jaren '70 is iets waardoor bij velen de haren van overeind gaan staan, zo moet elke secretaris de leegte in zijn leven hebben gevoeld van het missende archief (stiekem hopen dat hij dit zelf had kunnen doen zodat het contact met het Utrechts Archief misschien wel een keer op rolletjes loopt). Het verdwijnen van de bestuurslinten, het bezetten van het instituut en het verstoren van een promotie. Met dit historische trauma van verandering leeft de Kring gestaag voort.

Dat de Kring een corporale fase kende na de rooie periode van weleer is iets wat sommigen onder stoelen en banken steken. Een strakke hiërarchie met het bestuur bovenaan, dat was de norm. Iets wat vandaag de dag niet terug te zien is. Hoe verklaart men dat de Kring zo veel gezichten heeft gekend, maar te allen tijde probeert vast te houden aan de structuur van commissies en activiteiten? Wij snappen het eigenlijk ook niet. Nu wij zelf de nieuwe lichten het pad van de vereniging zien betreden en terugdenken hoe wij zelf de vereniging hebben veranderd, kunnen wij ook niet traceren hoe

wij de vereniging nou echt hebben aangepast. Wel hebben we beiden het gevoel dat de Kring zich anders gedraagt dan een paar jaar geleden. Waar we dus gestaag cultuurveranderingen binnen de vereniging terugvinden, zien wij de inhoud zelden veranderen.

De Kring is in afwachting van nieuwe ideeën, er is altijd wel iets binnen het huidige pakket activiteiten en commissies dat nog wel ietsje beter kan – maar verander dat alsjeblieft niet te veel, straks maak je nog een willekeurige vierdejaars boos. Misschien is dit hoe polderen werkt, we weten het eigenlijk niet.

Een nieuw idee is nog tot daaraan toe, het stoppen met het uitvoeren van oude ideeën is niet te bespreken – aldus de vijfdejaars die volgend jaar met zijn master in Kirgizië begint. Misschien mogen we meer aandacht besteden aan de eerste- en tweedejaars die de vereniging draaiende gaan houden. Wie houden we ook voor de gek, die snappen er nog niks van en waarderen onze tradities niet. Hoe durft men bijvoorbeeld het 31ste bestuur niet meer uit te nodigen voor de Diesreceptie (die nu zo'n zeven jaartjes bestaat)! Nu moeten wij bekennen dat wij onze kans op gratis bier ook niet aan ons voorbij zouden laten gaan, ook al zijn we dan misschien veertig en topambtenaar bij het ministerie van Landbouw – want houden van de toko zullen we alsnog.

De weerstand tot verandering is misschien weggelegd voor de vertrekkende generaties. Iedereen wil de liefde voor de Kring doorgeven aan de studenten die net in Utrecht arriveren. Bovendien laat je je vijf jaar inzet voor de vereniging niet teniet doen door een snotneus in een driedelig pak, die bovendien *jouw* lint draagt en het waagt om met zijn poten aan je vermogensplan te komen.¹

Misschien is het de koudwatervrees die iedereen ervaart als de diploma-uitreiking dichterbij komt. Ineens moet je de stap maken naar volwaardig burger van de samenleving, waar je de afgelopen jaren gewoon lekker tot half twee in de kroeg kon hangen op je dinsdagavond. Alles om je heen verandert en dan dreigt de Kring ook nog eens met zijn tijd mee te gaan. Er blijft niets over van de brakke dagen die je in de Keeriskuil hebt gespendeerd, de schandalige praktijken op Ameland en je mislukte versierpogingen in het K-Sjot.

Toch zullen wij allemaal eens moeten accepteren dat de nieuwe garde het zal overnemen. Bomvol van radicale ideeën, veranderingen en nieuwe energie. Alwetend dat zij binnen de kortste keren dezelfde conclusies zullen trekken. De Kring is de Kring en daar kan je als persoon bar weinig aan veranderen. Als het niet door de vertrekkende garde komt die je ervoor behoedt te veel te

veranderen, dan is het wel je eigen nostalgie en verlangen naar de momenten dat je de Kring leerde kennen.

Hoe de Kring er ook uit zal zien over tien, twintig of dertig jaar, we zullen het een gigantische achteruitgang vinden, maar zullen het ook nog steeds een geweldige vereniging vinden. Misschien moeten we het loslaten dat dingen veranderen, dat is nou eenmaal de tijd.² Het enige waar wij zeker over zijn is dat de Kring de Kring zal blijven, hoe deze ook wordt aangepast qua vorm. Het wordt tijd om weer te denken wat de Kring *kan* doen in plaats van wat de Kring *moet* doen.

Hoe erg we ons ook tegen de veranderingen zullen keren, het moet weer normaal worden om dingen te veranderen, te vervangen en bovenal mee te gaan met de tijd. Tot slot moeten wij enkel concluderen dat verandering accepteren zelf de grootste denkbare verandering is. Wij weten dat het hierom, zoals de Kring gebruikelijk is, niet snel zal worden aangepast.

¹ Noot voor de toekomstige secretaris die dit in een archiefkast (hopelijk kan deze wel op slot) vindt, je blijft met je poten van onze gedragscode af – we zien je op de ALV.

² Ibid.

De schoonheid van sport

Door Gijs Toussaint

Sportfans moeten veel missen in deze zware tijden. Alhoewel het geen essentiële industrie is, voelt het voor velen toch zo. Het gemis is niet de scores, de finales en de trofeeën maar de verhalen waar sport ons mee zegenet. Persconferenties met Irma zijn natuurlijk leuk, maar het gevoel dat ik krijg wanneer ik er onderuitgezakt op de bank naar kijk kan niet tippen aan de spanning, emotie en adrenaline van sport. En dus hierbij een paar bijzondere, aandoenlijke, lachwekkende en fascinerende verhalen uit de sportwereld. Opdat er snel weer nieuwe verhalen bij mogen komen.

De paling van Guinea

Het jaar is 2000 en het olympisch circus is neergestreken in Sydney. De kwalificatieseries voor de 100 meter vrije slag staan op het punt te beginnen. Op de startblokken van het majestueuze olympische bad staan drie zwemmers. Twee daarvan hebben jarenlang toegewerkt naar dit moment. Kim Bare en Farkhoud Oripov lagen als kind al in professionele zwembaden. Met alle denkbare middelen en trainingen hebben zij zich omgebouwd tot echte profs, een feit dat nog eens onderstreept wordt door hun gladde zwarte badpakken en aerodynamische mutsjes. De derde zwemmer heeft dat allemaal niet. Hij heet Eric Moussambani en Eric is er niet helemaal klaar voor. Vanachter een plastic brilletje van de toeristenwinkel kijken twee weifelende ogen met groeiende angst naar het enorme bad. Eric heeft nog nooit in een zwembad van olympisch formaat gezwommen, maar zijn leven staat op het punt te veranderen. Over een minuut zal hij bijna verdrinken in het bad waar hij nu zo angstig naar staart. Nog een minuut later is hij een levende legende.

Om deze twee minuten te verklaren moeten we een paar maanden terug. In 2000 is het ondertussen traditie dat het olympisch comité een 'wildcard' beschikbaar stelt voor

ondervertegenwoordigde landen. Een van de landen die de eer ontvangt in 2000 is Equatoriaal Guinea, een land met iets meer dan een miljoen inwoners. Bij het loket voor hoopvolle olympiërs is er maar één aanmelding, en dat is Eric. Daar begint Erics weg naar het olympisch zwembad. De eerste stap: leren zwemmen. Dat is in Equatoriaal Guinea makkelijker gezegd dan gedaan, er zijn namelijk niet zo veel zwembaden. Maar Eric laat zich niet zo snel uit het water slaan. In januari 2000 haalt hij zijn zwemdiploma en in september reist hij af naar Sydney.

Terwijl Eric zijn aankomende strijd met het water staat te contempleren, zijn de verwachtingen niet bepaald hoog. Waarschijnlijk verwacht Eric zelf ook niet dat hij genoeg presteert om door te mogen naar de halve finale. Wat er vervolgens gebeurde, voldeed zeker niet aan de verwachtingen. Alle adrenaline, spanning en aerodynamische mutsjes maken Erics rivalen zo overenthousiast dat ze vals starten. Beiden worden gediskwalificeerd en Eric blijft alleen over. Het enige dat hij nu hoeft te doen, is finishen. Hij moet 100 meter zwemmen om Equatoriaal Guinea op de kaart te zetten, om zijn plek op de berg Olympus te bemachtigen. Die ogenschijnlijk simpele opdracht blijkt vies tegen te vallen.

De eerste 50 meter lijken nog prima te gaan. Met een soepele borstcrawl nadert Eric de muur en met een sierlijke draai zet hij de weg terug in. Dan krijgt hij het moeilijk. Zijn longen lopen leeg, zijn spieren verzuren en zijn plastic brilletje verdwijnt verder en verder onder water. Het publiek in het olympisch zwembad lacht eerst nog wat om dit komische gezicht maar als Eric heftiger begint te spartelen wordt de ernst van de situatie duidelijk. Om Eric en zijn dromen van de verdrinkingsdood te redden geven de mensen hem een steuntje in de rug. Mensen van alle windstreken beseffen dat ze getuigen zijn van een historisch

olympisch moment en het gejuich neemt toe totdat het olympisch stadion op de fundamenteën staat te trillen. Eric, die op het punt stond op te geven, weet dat hem maar één ding te doen staat. Met een uiterste krachtsinspanning worstelt en spartelt hij zich naar de finish. Voor het vaderland, voor de olympische trots, voor al die mensen die ook niet kunnen zwemmen. Als Eric aantikt staat er een tijd waar de meeste 200-meter-zwemmers nog onderdoor gaan. Nog nooit won iemand een olympische race met zo'n slechte tijd. Maar het maakt Eric niks uit, en ook de wereld zal het een worst wezen. De man die nog even daarvoor als een nietszeggende slungel het water in dook, komt er nu als een held uit. Al snel is de legende geboren; Eric Moussambani ging de boeken in als de paling van Guinea.

Doe mij er nog maar eentje

Het volgende verhaal brengt ons naar Cleveland. Op het gebied van sportief succes is het misschien wel de meest geteisterde stad van de Verenigde Staten. Of het nou football, basketball of honkbal is, in Cleveland winnen ze bijna nooit. Dit hoeft uiteraard niet te betekenen dat de stad geen hoogtepunten kent in haar geschiedenis. Sterker nog, Cleveland maakt haar gebrek aan trofeeën meer dan goed met een breed scala aan verhalende pareltjes. Voor één van die parels moeten we terug naar 1974.

Het is 4 juni, De Cleveland Indians, de honkbaltrots van hun stad, spelen tegen de Texas Rangers. Normaal gesproken hoeft dat niet veel te betekenen, zowel de Indians als de Rangers zijn matige middenmoters en er is geen geschiedenis van rivaliteit tussen beide teams. Maar daar kwam een week voor deze wedstrijd verandering in. In Texas was de wedstrijd uitgelopen op een vechtpartij. Het was geen bijzonder groot slagveld, zeker niet voor de standaarden van honkbal. De Indians waren ook niet boos omdat ze verloren hadden, dat overkwam ze wel vaker. Nee, de druppel voor het team uit Cleveland waren de fans die ze bekogelden met hotdogs en bier. Na afloop van de wedstrijd was er sprake van enige vijandige gevoelens tussen beide teams. Toen de coach van de Rangers na afloop werd gevraagd of hij zich zorgen maakte over de return in Cleveland was hij laconiek: "Ze hebben toch niet genoeg fans om ons daar zorgen over te maken". Rampspoed op het honkbalveld stond te gebeuren.

In de week voorafgaand aan de returnwedstrijd was Cleveland vastberaden om wraak te nemen op de pestkoppen uit Texas. En dus gaven de Indians hun fans een extra stimulans: ze kondigden aan dat bier die avond voor een luttel 10 cent verkrijgbaar zou zijn. Het vooruitzicht van praktisch gratis bier en een verlangen om die vervelende Rangers er eens van langs te geven maakte dat het Cleveland Stadium zich tot de nok toe vulde met fans die uit waren op wraak.

De wedstrijd was nog jong toen het uit de hand liep. De enige restrictie op het aantal keren dat men op en neer naar de tap mocht was diens vermogen te lopen. Het logische gevolg hiervan was dat het grootste deel van de 25.000 toeschouwers al snel van de kaart was. Een vrouw sprintte het veld op om haar borsten aan het gehele stadion te tonen. Dit werd opgevolgd door een man die, overtuigd dat zijn geslacht niet achter kon blijven, naakt het veld op ging om de speler bij honk 2 lastig te vallen. Tot slot renden een vader en zoon, waarschijnlijk onder de indruk dat er nog een erogene zone ontbrak, naar het vak waar de uitfans zaten om vervolgens hun broek uit te doen, zich om te draaien en sierlijk voorover te buigen. Dit spektakel werd begeleid door een constante stroom van zooi vanaf de tribunes richting het veld. Men bespuugde de spelers en bekogelde hen met hotdogs en zelfs vuurwerk.

Het grootste wonder van dit hele verhaal is misschien wel dat de negende en laatste inning nog werd gehaald. De 10.000 sixpacks die de Indians hadden ingeslagen waren allemaal op. Nu ging het helemaal mis: mensen bestormden het veld met honderden tegelijk, gewapend met vuurwerk, stoeltjes uit het stadion, messen en kettingen. Fans, spelers en scheidsrechters liepen verwondingen op, negen mensen werden opgepakt. Gelukkig hadden de Indians daarna hun lesje geleerd. Tenminste, dat zou je denken. Een maand later was het bier weer tien cent in Cleveland.

Deze twee verhalen laten zien wat sport zo mooi maakt; dat het helemaal niet mooi hoeft te zijn. In geen enkele andere kunstvorm kan een artiest zó gruwelijk falen om vervolgens toch een staande ovatie te krijgen. Deze sportliefhebber wacht geduldig op de terugkeer van 's werelds mooiste spektakel, maar tot die tijd kunnen we genieten van een groot archief vol sportieve meesterwerken.

The Greatest Judgement of All

By Max Yvo van Meer

For the last three years, I've been writing this column, the Historical Court. Block after block, I passed judgment on historical figures and tried to make it entertaining. But with the world as it is, I can't help but wonder how we will be judged. What will some little snot write about us in thirty years? What will they dig into in an attempt to make their readers laugh? Will they mock us for wearing facemasks? Or perhaps they'll have a hoot about the great Toilet Paper Rush. What will they make of our decisions in this chaotic time? What will they think of how we braved this time of uncertainty and change? I've pondered this at great length and have come to one conclusion. I don't care.

History is driven by change. We divvy up periods in our history by pointing at clear changes that transitioned us from one period to the next. Change is a result of people feeling unfulfilled and wanting things to be different. This change is rarely desired by everyone and is therefore always judged in three ways, two of which matter. The first group applauds change, the second group abhors it and the third group just looks around and figures that it can't be all that different. For the first time, it feels like these days are days of change. Our status quo has been thrown out of the window in order to fight COVID-19 and keep the apocalypse at bay. As with all changes, these are judged as well. Most people agree that it is a necessary evil to protect the vulnerable amongst us. But there are also those who see our self-imposed quarantine as weak and foolish. The third group just trudges along, works from home and manages to keep their plants alive because they are getting 24/7 care now. But who of us is right? Are those of us accepting this change in the right? Are those who want to return to life as normal as soon as possible correct? The very frustrating answer to this is that both are correct.

There are always those who applaud change, otherwise it wouldn't occur. When humans first made fire, there must've been a group that went "yes, do bring the yellow hot stuff into our caves" and who can blame them? I've

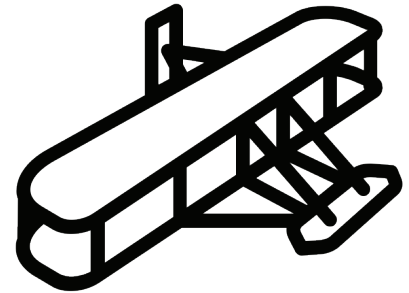
never had mammoth steak, but I daresay it tastes better when you cook it. And that cave isn't going to heat itself up. When Caesar bit the dust and Augustus picked up the reins and replaced the Roman Republic with a Roman Empire, there were thousands who applauded him for replacing a corrupt system with steadfast leadership. After all, the Roman Republic was deeply flawed and nowhere near as effective as the Roman Empire, where one man makes the decisions. When Martin Luther went up to that church door in Wittenberg and posted his 95 Theses, there was a large part of Europe that absolutely loved it! I mean, who really has time to learn Latin? All that nonsense with the big gold hats and the white smoke thing, it all seems rather exorbitant, so why not trim it down a bit and go back to the roots? When the Wright Brothers took to the sky, it was an amazing paradigm shifting event to millions! Finally, the sky wasn't a limit anymore! We could go wherever we wanted and finally look at things from above, it all was rather marvellous. When that Berlin Wall finally fell because David Hasselhoff sang that song and the U.S.S.R. fell, who wouldn't be absolutely thrilled about that? The communist threat was gone! Good ol' capitalism had won the day and the Cold War was over. Some historians even said it was the end of history because it was the end of conflict.

But where there are those who approve, there are always those that object. People who say "you know what, maybe leave the yellow hot stuff out of the cave." And their opinion is valid as well. After all, the cave was where all the stuff was and fire does get very hot. And yes, the Republic was flawed and needed a bit of a restructuring but giving it all to a single individual might be a leap. Some insane person might end up on the throne and force people to listen to his subpar fiddling! Or one might start a sex island for fun and forget about ruling altogether...and yes, Martin Luther made a couple of good points, but because of his ideas, he caused an immense rift in the Catholic Church and threw Europe into turmoil and war. We can't blame it all on the good man but it's not like he had nothing to do with it. He did write the 95 Theses. I am also sure a lot of people

blamed him for not making it an even 100 or a symmetrical 99 but I doubt they were the reason for centuries of bloodshed. And what of those two madmen who managed to take to the sky? Didn't they hear about Icarus!? We were supposed to stay on the ground, dammit, otherwise we'd have wings. And before you know it, people would be chucking explosives out of airplanes to hit poor civilians. And yes, of course that David Hasselhoff song was catchy as COVID-19 but that doesn't mean that the fall of the Wall and the U.S.S.R. was strictly a good thing. People must've anticipated the instability that would follow, the years of civil strife and death that would follow the end of this global powerhouse. There were many things wrong with the U.S.S.R. but the following period wasn't a cakewalk either.

You may wonder what the point of all this is. I say to you, it is to reassure you. No matter what you do in this time of global hardship, there will be those who applaud you for your decisions and those who judge you for it. No matter how you cope with the stress of this pandemic, some will approve and others will shake their head in disbelief. That's how it is in history, that is how it is today and I will eat my shoes if it isn't how the future will be. History isn't just change, it's judgment of those changes, and if all your decisions and changes are going to be applauded and booed at the same time, then why bother with these trivial assessments of your choices? At the end

of the day, no matter what you do, only one judgment matters, and that is your own. If you feel at peace with your decisions, then let those who disagree be damned. Not just during this pandemic, but in general. History is filled with judgments, but the one that matters is your own.

Tsjernobyl na Tsjernobyl

Waarom een kernramp geen reden is om niet naar je werk te gaan

Door Felix Smit

Voor veel mensen was 26 april 1986 een erg onaangename dag. Zo greep Teun van Vliet naast een podiumplaats in de Amstel Gold Race. Enkele duizenden kilometers verderop hadden de autoriteiten in de Sovjet-Unie, op hun beurt, te kampen met de gevolgen van een nucleaire meltdown in hun spiksplinternieuwe kerncentrale te Tsjernobyl. De gebeurtenissen op deze dag waren echter uitstekend nieuws voor de Oekraïense toerismesector, die jaren later een goede boterham zou gaan verdienen met het geven van rondleidingen in het verlaten gebied rond de kerncentrale; een soort Pompeï van het gevallen Sovjetrijk. De appartementen, de winkels en het lokale badhuis zijn allemaal in die exotische communistische tijd blijven steken. Echter wordt de toeristen vaak wel een belangrijk deel van het verhaal van Tsjernobyl onthouden: de *sequel*. De kerncentrale zelf was vele jaren na 1986 nog een centrum van bedrijvigheid. Veel werknemers van de centrale bleven nog anderhalf decennium na de ramp, op zeer dappere wijze, cruciaal werk verrichten in de nucleaire ruïnes. Hier zijn ze helaas niet altijd evenredig voor beloond.

De kernramp bij Tsjernobyl bezorgde de Sovjet-Unie al genoeg kopzorgen. Door de explosie in reactor vier aldaar kwamen zo veel radioactieve deeltjes vrij, dat het levensgevaarlijk werd om langere periodes in de omgeving te werken. Tegelijkertijd was de centrale van zeer groot belang voor het stroomnet in de westelijke Sovjet-republieken. De drie resterende reactoren konden niet zomaar worden afgeschreven. In het najaar stonden ze, ondanks de substantieel verhoogde stralingsblootstelling voor het personeel, weer te ronken.

In 1991 werd Oekraïne een onafhankelijke staat. Het land wordt vandaag de dag nog altijd niet even serieus genomen. Zeker destijds was het dus duidelijk dat het voor de jonge regering nog een hele uitdaging zou worden om op een juiste wijze om te gaan met de nageboorte van de grootste kernramp in de geschiedenis. Eerder dat jaar was er al een grote brand uitgebroken in reactor twee, die vlug was geblust om een herhaling van de eerdere escapade te voorkomen. De Oekraïense autoriteiten besloten die reactor permanent

te sluiten, maar het was duidelijk dat het openhouden van de, inmiddels twee, overige reactoren een zeer precare situatie zou betekenen. Westerse overheden voelden zich genoodzaakt om de boel in goede banen te leiden.

Aan het einde van de jaren '90 maakte het prille Oekraïne een aantal groeipijnen door. Met de economie was het belabberd gesteld en de niet geheel optimale integriteit van Oekraïense instanties maakte het zeer lastig en zeer duur om nieuwe infrastructuur te ontwikkelen. Er moest echter een gloednieuwe kerncentrale opgeleverd worden, om die levensgevaarlijke reactoren te Tsjernobyl te vervangen. In 1996, tien jaar na de kernramp, was er voldoende aanbod op het stroomnet om nog een reactor te sluiten. Alleen reactor nummer drie was nog over. De hele wereld wilde de reactor gesloten zien worden. Dit wilde men, wellicht, iets te graag.

Het Oekraïens nucleair agentschap kampte met aanzienlijke financiële tekorten. Dit was natuurlijk onfortuinlijk, omdat ze zo druk bezig waren met de bouw van hun nieuwe kerncentrale. Westerse overheden waren gelukkig meer dan bereid gul te geven om dit project afgerond te zien worden. In 1997 werd reactor drie gesloten voor onderhoud. Als de nieuwe centrale echter op tijd af zou zijn zou de laatste reactor permanent gesloten kunnen blijven; hiervoor moesten de internationale gulle gevers wel even verder de portemonnee trekken.

In maart 1999 achtten de Oekraïense autoriteiten het noodzakelijk de gesloten reactor drie weer te openen. Er was niet genoeg geld beschikbaar om de bouw voort te zetten, blijkbaar ook niet om de werknemers te betalen. Oekraïense nucleaire technici moesten maandenlang werken in een levensgevaarlijke reactor, zonder loon. De medewerkers gingen in hongerstaking en spendeerden hun vrije tijd door met grote zeisen rond de centrale te marcheren. Westerse leiders vonden dat er sprake was van 'nucleaire chantage' en waren niet bereid meer subsidies te verlenen.

Meer dan anderhalf jaar na de heropening van reactor drie te Tsjernobyl, werd de kerncentrale voorgoed afgesloten. Dezelfde schakelaar die verantwoordelijk was geweest voor de catastrofe in 1986 werd overgehaald om het laatste systeem stil te leggen. Deze saga bewijst maar weer eens dat de mens, zelfs na een gigantische opdonder, nooit boven lamlendig gepiel staat.

Onuitwisbare hoop

Door Thomas van Royen

Vliegend tussen de gebouwen van de goden,
Het Asgaard glinsterend in de duisternis,
Ver weg van de bekende realiteit,
Verborgen voor de machten van ruimte en tijd.
De gehulde gedaanteveranderende godin
Leidt ons naar volledigheid.
Onze ogen van licht voor eeuwig verloren in de staar,
In afwachting van dat wat het schone lijkt

Aardevragen

Door Huub Mol

Planeet aarde. Tegenwoordig is de stap dan snel gemaakt naar klimaatverandering, CO2-uitstoot, vliegschaamte en vegetarisch eten. Het gaat niet goed met de aarde en je moet tenslotte wel wat bijdragen aan het redden van de wereld. Toch zitten daar haken en ogen aan. Wanneer men heel nauwkeurig iedereen aan de loep van de checklist aan goeigheden zou onderwerpen, zouden er weinig overblijven die volledig in het groen de test doorkomen. Het is de vraag of alle goede bedoelingen serieus te nemen zijn, of iedereen bewustzijn wel volledig realistisch is. In ieder geval is het tijd voor een dosis relativisme. Hoe duurzaam zijn we nou daadwerkelijk?

Want zo kan je van alles een punt maken. Waar komt de koffie die je drinkt vandaan? Nee, deze is niet lokaal, en veelal zelfs niet eens Europees. De rijst van je nasi of je curry? Vast en zeker uit Azië. Misschien zou je er zelfs beter aan doen aardappels, spinazie en toch vlees te eten dan geïmporteerde pandanrijst die in een Aziatisch gerecht verwerkt zit. En dan heb je nog sojabonen, die in massaladingen de oceanen over vliegen of varen omdat er steeds meer behoefte is aan sojamelk, sojaoilie en sojayoghurt. Gezond of niet, geen idee. Maar het lijkt me duurzamer als je een glas melk van een Nederlandse koe zou nemen.

Ikzelf ben niet duurzaam. Over het jaar 2019 heb ik vier keer retour in een vliegtuig gezeten. Ik eet vlees, douche elke dag warm en laat nog weleens een stekker in het stopcontact zitten. Maar goed, onder 'druk' van anderen probeer ik de vleesconsumptie te minimaliseren en laat ik weleens een mexicano voor wat het is in de voetbalkantine ten faveure van een kaassoufflé. Per week blijft er hoogstens wat kip tijdens het avondeten of een frikandelbroodje op een brakke ochtend over. Maar wat duurzaamheid betreft maak ik mezelf geen illusies.

Op een dag, in diezelfde voetbalkantine. Sinds drie jaar coach ik samen met een argusgenoot een dameselftal. Op donderdag is onze vaste borrelavond. Kennelijk geniet ik zichtbaar van mijn broodje mexicano. Een speelster aan de andere kant van de tafel kaart aan hoe niet-duurzaam en ongezond dat wel niet is. Zij, anderzijds, heeft een appel vast. Ik kan het etiket erop zien zitten. Het is een Braeburn-appel uit Nieuw-Zeeland. Zichtbaar verbaasd reageert ze als ik haar wijs op de afkomst van haar appel. Kennelijk had ze er nooit bij stilgestaan dat ze appels at die eerst maanden op een boot of twintig uur in een vrachtvliegtuig hadden gelegen. Wat er duurzamer is, een mexicano of een appel uit Nieuw-Zeeland, weet ik niet. En daar begint het volgende probleem.

Dat zou het duurzaamste moeten zijn: liever lokaal. Met de auto naar Frankrijk op vakantie gaan en twee weken lang tournedos eten, of vliegen naar Bali en je verblijf compenseren met vegetarisch eten? Die vliegpreis zal je nekken qua duurzaamheid. Neem al die studenten die veinzen duurzaam te doen. Ondertussen willen ze alle uithoeken van de wereld zien. Prima, ieder een keuze. Maar duurzaamheid is anders. Hetzelfde geldt voor flexitariërs, die zweren geen vlees te eten, maar wanneer het uitkomt een uitzondering maken. Eveneens prima, maar beschouw jezelf niet als een duurzaam dier en zeg gewoon dat je wat minder vlees eet.

Hoe duurzaam zijn we nou daadwerkelijk? Het antwoord is denk ik dat je geen kant op kunt als individu. Het leven is te divers om je te onttrekken aan niet-duurzame dingen. Denk maar aan je kopje koffie. Dan is er nog de corona-uitspraak 'de aarde geeft ons een signaal'. Fijn die adempauze, maar iedere middenstander is vast al bezig met een zomervakantie, een plekje in een anderhalvemetervliegtuig naar de zon. Zolang er geen beslissingen voor iedere wereldburger worden genomen, kun je duurzaam blijven tot je een ons weegt. Begin maar bij een dieet van aardappels, spinazie, Elstarappels, en Nederlands tarwebrood. Liever lokaal. Misschien zelfs wel een stukje lokaal vlees.

It was only a few months ago that the international media created a storm of speculation over the flow rates of Victoria Falls. The iconic African landmark straddles the border of Zambia and Zimbabwe and is the region's most important tourist attraction. The BBC reported that the great natural wonder of the world was "at risk of drying up." Following this misleading report, various other media outlets jumped on the bandwagon of misinformation. The Guardian wrote a piece on 7 December 2019 titled "Victoria Falls dries to a trickle after worst drought in a century." Although the substance of the articles acknowledged the flows were low as caused by a drought, they failed to explain that the Falls themselves naturally have high and low water periods. It is not surprising to see low flow rates during October/November, the period during which these pieces were written. Furthermore, it is highly preposterous to suggest that the Victoria Falls, which lie on Africa's fourth-largest river, The Zambesi, would ever dry up.

Victoria Falls will never become Victoria Walls!

The truth of the matter is that sections of the Zambian side of the Falls are susceptible to low flows of water, but the Zambian side of the Falls is not the entire Victoria Falls! There will always be water flowing on the Zimbabwean side, mainly over the "Devils Cataract." As the African Travel and Tourism Association Chairman, Ross Kennedy, says "Victoria Falls will never become Victoria Walls!" Although the flows were exceptionally low (the lowest since 1996) they were not the lowest recorded.

When it rains in Africa it pours! This could not have been truer of the past rainy season. Currently, as I am writing this piece the Victoria Falls are at their highest levels in ten years. A far cry from the at-risk natural wonder that the international media touted as another African tragedy. Unfortunately, there are only a few privileged individuals who are able to see the might of the "Mosi-oa-tunya" (the Smoke that Thunders) at its height, given the current

lockdown in Zimbabwe and Zambia. The Zambesi River Authority reported in a press release that "the Zambesi river flows monitored at Victoria Falls rose from 349 m³/s at the start of January 2020 to 3,890 m³/s recorded on the 27th March 2020. Last year on the same date the recorded flow was 800 m³/s. The flows are now fifty-four percent above the recorded long-term average flow of 2,522 m³/s for this station." The peak level this season was recorded on 3 May with a flow rate of 4568m³/s. Despite this unprecedented change in fortunes, the media is silent...

The real tragedy, of course, is not that international media stirred miscommunication, nor is it that there are few able to witness the spectacular sight that is the Victoria Falls in flood. No. Neither of these are really of any vital significance. What is, however, is a simple note that what is happening at the Falls is not normal. It is not normal for the Falls to experience the lowest levels of water to the highest in a single season. Although many people praise the now abundant waters, the extremes that are occurring are a symptom of the increasingly unstable climate of the region. The real tragedy here is that the media could have used its influence to inform and educate – instead they chose to promote sensational headline over the reality. The short term symptom was promoted over the looming long-term climate disaster.

Antropocentrist aan de top

Door Mariëtte Peutz

Groene jungles, helblauwe zeeën, palmolievelden en plastictaferelen. Nu de vogels weer fluiten wordt de natuur, zo een aantal maanden na de branden in Australië, weer in ons gezicht geduwd. Bewust of niet, iedereen denkt wel eens na over de natuur. Iedereen anders. Wat je eet, wat je aan doet, waar je aan doneert tijdens je *#run5donate5nominate5 challenge*, het zegt wat over jouw grondhouding. Filosofen houden van grondhoudingen. Zo zijn er ook een aantal grondhoudingen van de mens gedefinieerd voor de natuur. De volgende vijf mensen – Jasper, Alex, Pim, Sandra en Iris – belichamen deze grondhoudingen.

Jasper, de despoot, 34 jaar

Dit is Jasper. Deze *millennial* kocht laatst een penthouse in Rotterdam van zijn welverdiende geld, als consultant bij een hoog aangeschreven consultancybureau. Hij woont alleen, draagt Suit Supply en drinkt 's avonds whisky als hij uitkijkt over de donkere stad. Jasper haalt zijn neus op voor petitie voor natuurbescherming. Hij gelooft dat als een boom in het bos valt en niemand het heeft gehoord, de boom niet is gevallen. Zijn dakterras is volledig betegeld en hij rijdt in een diesel naar zijn werk, want die gaan het hardst. Hij draait zijn hand niet om voor bedreigde ijsberen of zeeschildpadden – uitsterven is de kracht van de markt. De despootee ziet de mens, als bewust en intelligent wezen, als inherent superieur en daarmee overheersend over de natuur, zonder uitzonderingen.

Als we dit zo lezen, vinden we Jasper eigenlijk een enorme klootzak. 'Despootee' klinkt ook niet gezellig. Hij vindt zelf natuurlijk van niet. Er zijn simpelweg te veel mooie en belangrijke dingen gaande in de mensenwereld om ons te bekommeren om de natuur, als deze geen intrinsieke waarde heeft. Waarom aan het WNF doneren als er Oeigoeren gemarteld worden? Hij denkt ook in kansen.

Deze man – het is natuurlijk een man, want houden van de natuur is vrouwelijk, we moeten ons wel aan de stereotypes houden hè – gelooft niet in *Donut Economics*. De technologie kan daar voorbij. We bouwen wel een nieuwe donut om de eerste heen. De wereld van Jasper is een wereld van dromen, een wereld van najagen. Waarom niet naar Mars? We produceren onze eigen zuurstof wel, kijken

natuurfilms voor het mentale effect. *The sky's not the limit.*

Alex, de verlicht heerser, 56 jaar

De verlicht heerser ziet zichzelf alsnog als superieur aan de natuur. De natuur doet prachtige dingen en haar bronnen zijn eindig, maar niks gaat boven de vindingrijkheid en creativiteit van de mens. Dit is Alex, 56, ingenieur. Hij betaalt netjes de hypotheek af van zijn huis in Almere Muziekwijk. In zijn rapporten bekijkt hij de natuur, hij negeert haar niet. De verlicht heerser luistert naar de natuur, maar alsnog met als doel om haar beter te overheersen. Zijn plan is om moerassen droog te leggen voor een nieuwe woonwijk, maar ook om tuinen aan te leggen op de daken van flats in zijn stad – dat maakt nou eenmaal gelukkig. Uit zijn bijbellessen kent hij de pracht van de planeet, maar hij herinnert zich ook de opdracht van God om de mens meester over de natuur te maken.

Klimaatverandering vindt hij erg. Alex weet maar al te goed hoe de natuur op raakt. Maar dit gaat niet boven de belangen van de mens. Ontwikkelingslanden hebben het recht om hun klimaatvervuiling door te zetten wanneer nodig voor hun economische ontwikkeling. De achterstand die ze hebben opgelopen moeten ze kunnen inhalen. Levensverwachting, medicijnen, financiële stabiliteit; de consequenties voor het milieu zijn daar secundair aan.

Pim, de rentmeester, 28 jaar

Ook Pim gaat regelmatig naar bijbellessen. In Pims ogen hebben we de aarde te leen van God. Pim, *gender-non-conforming*, recyclet PET-flessen, want de aarde moet in eenzelfde staat doorgegeven worden aan volgende generaties. We moeten voor haar zorgen en mogen niet te veel nemen. De natuur heeft dus waarde op zichzelf. Eigenlijk is Pim heel saai – wat we doen is allemaal wel prima, als we maar evenveel geven als we nemen. Pim, de rentmeester, is nog steeds meester, beheerder van de aarde, maar moet verantwoording afleggen aan God en aan deze toekomstige generaties. Voor hen is de aarde

vergelijkbaar met kapitaal dat door hen bewaard wordt. Er mag rente geïnd worden. Pim mag consumeren wat hij wil, ook al kost de gewenste sojaburger zwembaden aan water. Consumeren, als de natuur maar kan regenereren. Als de toekomstige generaties maar óók sojaburgers kunnen eten. De rentmeester heeft dus een meer neutrale grondhouding. Wellicht een vrij zachte – zorgen voor de kindjes. Neem gerust, maar ruim je rommel op en wees een beetje lief.

Sandra, de partner, 47 jaar

Partnerschap met de natuur. Radijsjes uit de gemeenschapstuin, wandelen in de Ardennen, biologische honing. Net als de rentmeester gelooft de partner, Sandra, ook in de intrinsieke waarde van de natuur. Net als de verlicht heerser luistert ze naar de behoeftes van de natuur, maar ze luistert ook om deze belangen echt mee te nemen. Ze voelt zich enorm schuldig als ze haar herbruikbare groentezakje is vergeten in de supermarkt. Als partner is vervuilen natuurlijk uit den boze. Partnerschap is wel wederkerig. Sandra mag dus heus vliegen en met de niet-elektrische trein op haar reis naar Roemenië, als ze maar het kopje 'CO2 uitstoot compenseren' aanvinkt. In een partnerrelatie is er echter ook nog ruimte voor zelfstandigheid. De mens blijft zelfstandig denken en leven, Sandra's poëziehobby heeft bijvoorbeeld geen betrekking tot de planeet.

Iris, de participant, 23 jaar

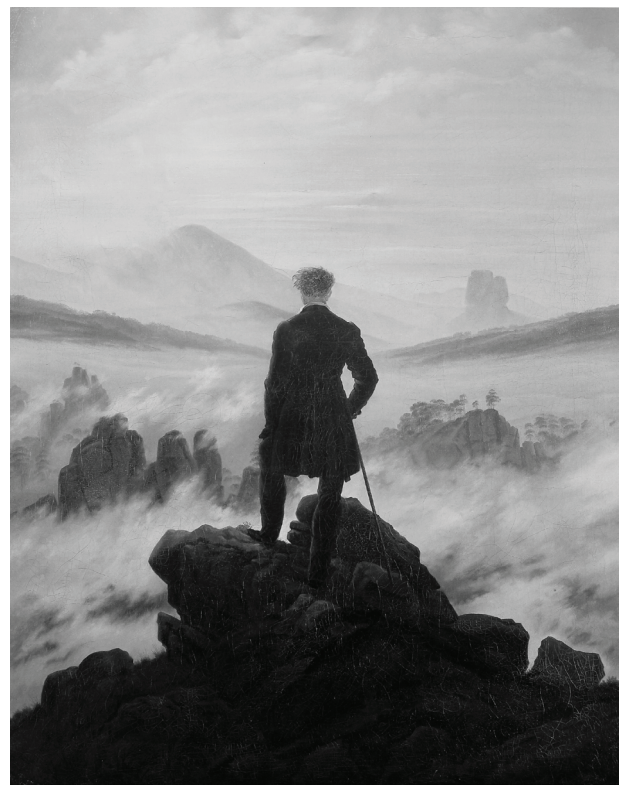
Maar dat partnerschap, dat is toch ook vrij problematisch? Iris ziet de mens als onderdeel van de natuur. De natuur is overkoepelend, bijna magisch. Wie zijn mensen om te bepalen dat we gelijkstaan aan de natuur, laat staan erboven, als we zoveel van ons DNA delen met de banaan of de komkommer? We hebben bewust ecosystemen platgebulldoerd en soorten vernietigd. We mogen er dan wel intelligent genoeg voor zijn, het is ethisch zeer onjuist. Als participant voelt Iris zich het meest thuis in de natuur. In de bossen komt ze tot rust, denkend aan hoe de inheemse stammen van hun regio hun levenslessen haalden uit de manier waarop Moeder Aarde de natuur heeft gestructureerd. Een boom waar de naalden in groepjes van vijf uit één knop komen, staat bijvoorbeeld voor eenheid van de vijf stammen. Iris is echter ook extreem ongelukkig. Als wij als mensheid

onze planeet zo kapot maken, dan maakt al het andere niet uit. Waarom probeert ze dan nog carrière te maken? Mensenrechten te beschermen? Een sociaal leven op te bouwen? Alles en iedereen gaat toch dood. En zo zal het zijn.

Voorheen schilderden we Iris, en ook Sandra, af als gekkies. Waar 'natuur' nu een heel bewonderenswaardig woord is, hadden we het in de negentiende eeuw over 'onkruid'. Nu we sinds de jaren '60 en '70 steeds meer weten over onze negatieve effecten op de aarde, keren we langzaam richting deze laatste grondhoudingen. Respect voor de natuur is eindelijk in. Iedereen moet zijn zoals Iris, herbruikbare rietjes en al.

De kloppende grondhouding?

De filosofen die zich hebben bekommerd om grondhoudingen naar de natuur hebben interessante gedachtes opgekookt. Descartes definieerde al een despotische scheiding tussen mens en natuur, eigenlijk misschien wel een soort *othering*. We discussiëren eindeloos over bovengenoemde kwesties, over klimaat versus ontwikkeling of mensenrechten. Het vervelende van gedachtes is dat ze altijd divers zullen blijven. Het blijft een afweging. Dit cliché heb ik zelf ook vaak genoeg gehoord, maar dialoog en uitwisseling helpen, alle gedachtes zijn waardevol en kunnen ons iets brengen. Is deze dialoog ook aanwezig in de sferen waar ons beleid wordt bepaald? Wie staat er aan de top? Misschien als we Jasper, Alex, Pim, Sandra en Iris samen in een kamer zetten en ze allemaal eens lief voor elkaar laten zijn, dat we dan nog ergens komen.

Mijn pelgrimstocht naar Amersfoort

Door Ivo van Arendonk

Gespannen zit ik achter het stuur. Het is hier ergens in de buurt, maar ik weet niet meer precies na welke bocht. Ik ben als de dood om er voorbij te rijden, dus ik zit met mijn neus tegen de voorruit de bordjes te verkennen. Mijn vader heeft dit stuk misschien wel honderd keer gereden en kent de route uit zijn hoofd. Dat ik hier nu zelf heen rijd, voelt voor mij een beetje als de vervollediging van mijn zelfstandigheid. Met bezwete handpalmen en trillende knieën zit ik in de auto. Het moet hier toch ergens zijn?

Plotseling doemt er in de verte iets op. Een golf van opluchting en blijdschap giert door mijn lichaam. Het gebouw herken ik uit duizenden, de omgeving voelt als een warm bad, ik denk zelfs de geur te herkennen. De entree van Dierenpark Amersfoort. Ik ben thuis.

De mevrouw achter de kassa heeft een vertrouwd gezicht en begroet me zeer vriendelijk. Zou ze me herkennen, of doet ze dit bij iedereen? Ik loop door de entree en ben klaar voor een ongeëvenaarde ervaring. Het vertrouwde gevoel verdwijnt helaas al snel. De grote volière bij de entree is niet meer. Hoewel ik hier altijd met knikkende knieën doorheen wandelde, bang dat de vogels op mijn hoofd zouden poepen, voelt het toch als een verlies dat dit verblijf is verdwenen. Ik loop al sinds jaar en dag dezelfde route, langs dezelfde dieren. Ik hoop dat dit pad nog bestaat. Zonder mijzelf al te veel op te hemelen, zorgde mijn rondleiding ervoor dat geen enkel aspect van de dierentuin gemist werd. Dat de eerste halte nu is veranderd, kost mij dan ook enig aanpassingsvermogen.

Mijn tweede stop bestaat gelukkig nog wél: de bruine beren. Mijn vroegste herinneringen aan de dierentuin hielden hier altijd op. Ik was zo gefascineerd door de beren, dat de rest van het park me al niet zo veel meer uitmaakte. Ik merk nu dat ik ben gegroeid. Mijn hart gaat nog altijd sneller kloppen bij de aanblik van de beren, maar ik blijf met mijn voeten op de grond. Na enige tijd weet ik mijn blik los te scheuren van het verblijf en mijn weg te vervolgen.

In de verte hoor ik de olifanten al tetteren. Ik onderdruk de neiging om erheen te sprinten, want dan zou ik een van mijn favoriete stukjes van het park missen: het Vogellaantje. Aan beide zijdes van het pad bevinden zich talloze vogels. Veel van de hokken zijn zo bebost en beplant, dat ik het dier niet kan vinden. De sneeuwuil, ondoorgrondelijk als altijd, is gelukkig wél thuis. Snel loop ik door naar de olifanten. Het aanzicht van deze reuzen blijft indrukwekkend. De wijsheid straalt van de oudere olifanten af, terwijl het jongste lid

van de familie vrolijk rondrent en slingert met zijn slurf. Mijn tocht vervolgt zich langs talloze dieren, te veel om op te noemen. De bavianen, met hun gekrijs en verleidelijk gevormde achterwerken, vallen behoorlijk op. De kamelen gaan tekeer met hun lunch. Het aanzicht zet mijzelf ook aan het denken. Gelukkig heeft de dierentuin hieraan gedacht. Restaurant De Buitenplaats bevindt zich achterin het park, precies halverwege mijn route. De perfecte plek voor een bolletje kaas en een slokje water. Vanaf het terras heb je uitzicht op het eiland van de makaken. De speelplaats ernaast trekt nog altijd tientallen kinderen. Het klimrek heeft een aantal modificaties ondergaan sinds de laatste keer dat ik mijzelf van de glijbaan heb geworpen. Ik heb mijn twijfels over het algehele niveau van de speelplaats, maar het is alleszins een stuk veiliger dan het anarchistische mijnenveld uit mijn geheugen.

Met gevulde maag en geleegde blaas maak ik me op voor de tweede helft. Achterin het park is een relatief nieuw gedeelte, namelijk het Woud. Het hoogtepunt van dit gedeelte is het grote wolvenverblijf. Vroeger, als ik *Zoo Tycoon 2* speelde, aten mijn wolven geregeld elkaar op. De wolven in Amersfoort doen dat gelukkig niet. Van de woeste beesten die menig schapenboer slapeloze nachten bezorgen, is niet veel te zien. Ze liggen er vredig bij, bijna aaibaar zelfs.

Mijn goede moed verandert al gauw in een neerslachtig gevoel. Ik ben aangekomen bij het meest droevige gedeelte van de dierentuin: het Dinopark. Verstopt in het bos, verscholen tussen bomen, zijn tientallen dinosauriërs geplaatst. Niet echt uiteraard, maar het plastic nageslacht van brontosaurussen en stegosaurussen. Als kind had ik deze hype al een beetje gemist, maar nu ik eenmaal volwassen ben, of pretendeer te zijn, ontgaat de lol hiervan mij al helemaal. De eerdergenoemde sneeuwuil toonde net zo weinig tekenen van leven als de pterodactyl, maar de uil toonde tenminste geen slijtageplekken door zweterige kinderhandjes. Het Dinopark is enorm, dus ik heb tijd genoeg om mij te ergeren aan het gebrek aan leven. Toch bevindt zich hier ook het absolute hoogtepunt van de dierentuin. Het Dinopark is namelijk ook het thuis van nog levende dinosaurussen. Van jongs af aan ben ik al gefascineerd door schildpadden. Om hier de grootste en oudsten van de soort te bewonderen, bezorgt mij zelfs tijdens het schrijven van dit artikel nog kippenvel. De totale rust die van ze afstraalt zorgt voor een soort kalmerend effect onder de bezoekers. Alle verplichtingen vervallen, haast bestaat niet meer. Het enige wat nog

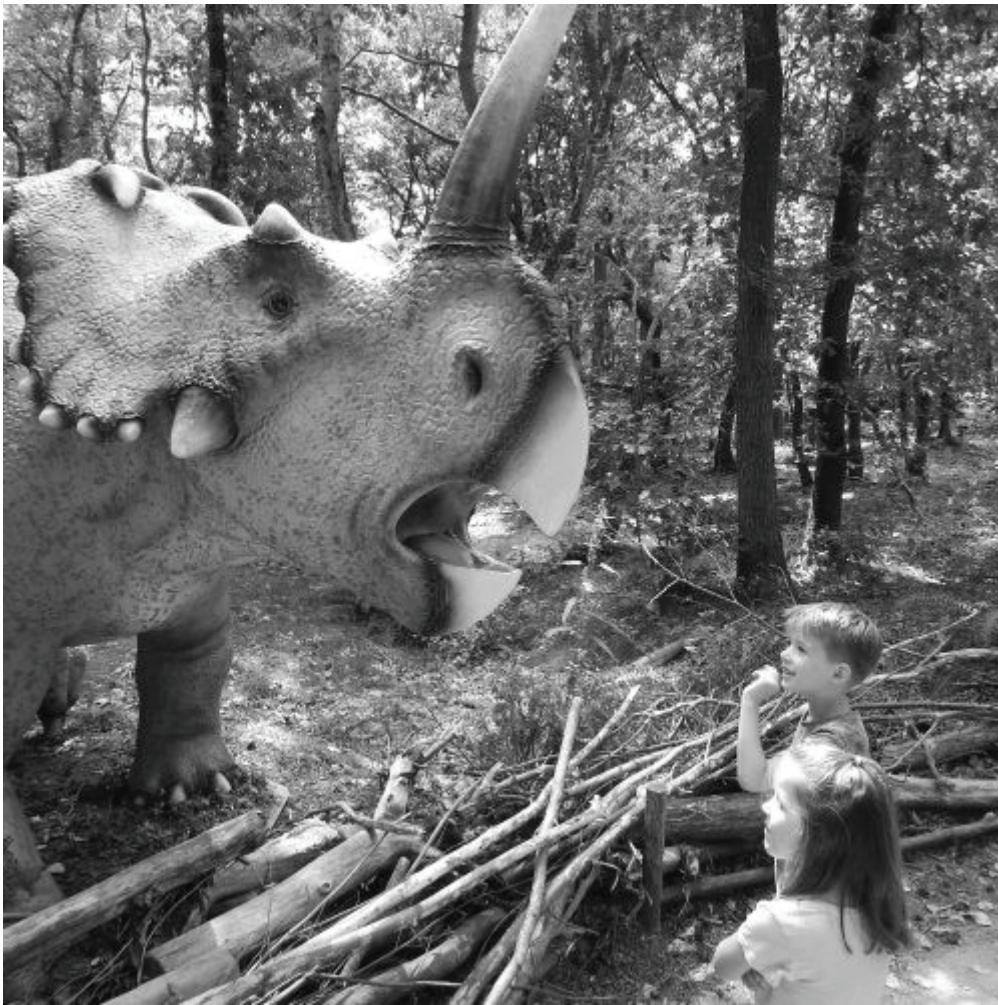
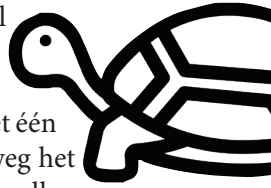
telt is een reuzenschildpad van meer dan honderd jaar oud en het blaadje sla dat als zijn lunch fungeert.

Omarmd door een gevoel van rust en liefde, maak ik mij op voor de laatste etappes. Een enorme savanne springt in het oog. Vanaf een verhoging heb ik uitzicht op de wijde steppen waar talloze giraffen, zebra's, oryx en parelhoenders hun dagelijkse trek maken. Talloze uren aan *National Geographic* vormen mijn fantasieën over de natuurlijke habitat van deze dieren. Ik voorzie hoe de leeuwen door het hoge gras sluipen, om de zwakste schakel van de kudde zebra's eruit te pikken. Voordat mijn gedachtes te bloederig worden, ga ik snel verder. Dit is helaas tevergeefs. Voor ik het weet bevind ik mij daadwerkelijk tussen de leeuwen en de tijgers, de welbekende koningen van het dierenrijk. Hoewel ze weinig actief zijn, blijft hun kracht en uitstraling enorm indrukwekkend.

Onderweg naar de uitgang heeft Dierenpark Amersfoort nog één verrassing voor mij in petto: het Snavelrijk. Dit is nieuw, ik weet dus ook niet zo goed wat ik moet verwachten. Al gauw analyseer ik dat het hier om een vogelverblijf moet gaan. Mijn gedachten schieten terug naar mijn dierbare volière, met haar talloze kleine en kleurrijke vogeltjes. Bij binnenkomst zie ik helaas nog weinig leven. Rechts om de hoek gaat het pad verder, dus daar zal wel het

meeste te beleven zijn. Tot mijn grote schrik zie ik links, op een paar meter afstand, een enorm gevaarte zitten. Enorm is eigenlijk nog zacht uitgedrukt. Afmetingen schatten is nooit mijn sterkste punt geweest, maar deze vogel is minstens zo lang als ik ben. We hebben even oogcontact, hij of zij proeft mijn angst. Zijn snavel is zo groot dat hij mijn hoofd met één hap kan verorberen. Snel vervolg ik mijn weg het hoekje om. Hier word ik nog meermaals overvallen door gieren, pelikanen en andere vreselijkheden. Ik ben een enorme dierenvriend en ik wil zo weinig mogelijk overlast veroorzaken, maar vandaag laat ik deze principes even los. Met groot kabaal haast ik mij naar buiten. Ik durf niet om te kijken naar de ravage die ik heb achtergelaten.

Pas weer in de auto kom ik tot bedaren. Toch jammer dat die vogels mij zo de stuipen op het lijf joegen, dat ik helemaal niet meer kan denken aan die prachtige schildpadden en wolven. Was mijn rondje, mijn puikste levensprestatie tot nog toe, dan niet volmaakt? Was mijn rondje imperfect? Rillingen gieren door mijn lichaam. Mijn ergste nachtmerrie dreigt uit te komen. Er is maar één manier om dit recht te zetten. Binnenkort nog maar een bezoekje brengen. En dat vind ik eigenlijk helemaal niet erg.

Een ode aan versprekingenmachine Jan Boskamp

Door Huub Mol

Dit argusjaar heb ik me toegelegd op enkele zeer onbelangrijke, maar vermakelijke televisieschermutselingen. Van de terugkeer van *Lingo* en *Man Bijt Hond* tot de loze analyses over het wereldkampioenschap darts en de verwarde geldmachine Harry Mens. Deze uithoek van het medialandschap trekt me. Een gevoel van zorgeloosheid en pret maakt zich van mij meester. Ook het wagen van een poging om deze eerdergenoemde cultgoudmijnen te analyseren is – ook al is een echte analyse niet mogelijk – een heerlijke bezigheid. Het zijn onaanraakbare onderwerpen, die je eigenlijk louter zou moeten koesteren. Met die gedachtegang ga ik een laatste deel aan het rijtje televisiegenot toevoegen. Het verhaal zal nergens op slaan, maar dat hoeft ook niet. De hoofdrol is voor voetbalanalyticus Jan Boskamp, de bijrol voor collega René van der Gijp.

Boskamp en van der Gijp zitten vaak samen aan het midden van de tafel van *Veronica Inside* (VI), geflankeerd door Johan Derksen en presentator Wilfred Genee. Beiden zijn voetbalmaniakken. Beiden speelden voor het Nederlands Elftal. Beiden doen tegenwoordig niets anders meer dan voetbal kijken. Van der Gijp is al jaren met zijn hilarische analyses en fraaie anekdotes een gewaardeerde kracht aan tafel, hetzelfde geldt voor Boskamp. Al is die laatste ook zelf het mikpunt van spot. In de eerste plaats vanwege zijn forse voorkomen (bij zijn verjaardag kreeg hij in de studio eens een bamischijftaart) en zijn schaamteloze promotie van bedrijven als Jako, hameren.nl en DLM. Maar inmiddels zijn er op internet talloze compilaties van Boskamp verschenen met dank aan zijn grootste manifestatie: versprekingen. We gaan terug naar 2011.

Koeman en Kaahil

Van der Gijp: 'PSV had bij een achterstand nog een spits in moeten brengen.'

Boskamp: 'Je hebt Koeman op de reservebank zitten.'

Van der Gijp: 'Nee, Jan, die speelt niet meer. Koeman?'

Boskamp, na van der Gijp een linkse directe te hebben gegeven: 'Koevermans joh eikel!'

De context moge duidelijk zijn. PSV stond achter, had aanvallender moeten spelen en had Danny Koevermans, spits van beroep, het veld in kunnen sturen. Helaas vergiste Boskamp zich en noemde hij de huidige bondscoach van het Nederlands Elftal, Ronald Koeman, als optie. Het

is het begin van een lange reeks van meer dan zestig verkeerd uitgesproken namen. Internet staat er vol mee, presentator van VI Wilfred Genee reageert er gretig op en er zijn zelfs elftallen met versprekingen samengesteld. Natuurlijk, versprekingen zijn van alle tijden. Zo is Philip Freriks koning versprekingen van de nieuwslezers met uitglijders als 'het project kost 310 miljoen dollar, nee, euro'. Van der Gijp gaat eveneens in de fout, gezien 'Bruna' (Jeffrey Bruma) en 'Jimek' (Eva Jinek) meermaals de revue passeerden. Maar Boskamp is een veelvraat.

Boskamp: 'Als alternatief heeft Tottenham Hotspur die kleine aanvaller nog, Defoe.'

Van der Gijp schiet in de lach. De Engelse uitspraak van Jermain Defoe (spreek uit: 'Defo') wordt door Boskamp genegeerd. Hij kiest voor de letterlijke, Nederlandse klanken 'Defoe'. Zo volgen nog meer voorbeelden. De eveneens Engelse verdediger Gary Cahill wordt verheven tot 'Kaahil' en de legendarische Titanic, die door Boskamp wordt gebruikt als metafoor in een analyse, transformeert in 'Tietaanik'. Een slippertje omtrent Everton-verdediger John Stones resulteert in 'John Stoned', terwijl hij voor de Engelse profclub Reading zelfs twee pogingen ziet stranden: 'Reeding' en 'Riding' komen allebei toch niet echt overeen met de correcte uitspraak ('Redding').

Hé Joeri

Als voetballer was Boskamp een verdienstelijke, hardwerkende middenvelder. Hij was zo gek van voetbal, dat het een abc'tje was dat hij ook het trainersvak in zou rollen. Hij trainde meer dan tien Belgische clubs. Oude beelden die opdoken in VI verraadden dat Boskamp ook als coach niet altijd het namenrondje succesvol was doorgekomen. Vanaf de bank schreeuwde hij naar een van zijn spelers in het veld.

Boskamp: 'Hé Jeroen! Hoe heet die gozer eigenlijk?'

Assistent-coach: 'Joeri'

Boskamp: 'Hé Joeri!'

De beelden keren nog altijd zo nu en dan terug in het voetbalprogramma. Boskamp laat het gewoon over zich heen komen; 'interesseert mij geen reet', 'ik sla je echt nog een keer voor je muil', 'je kan lekker m'n ballen kussen'. Ondertussen zijn er de afgelopen jaren meerdere parels bijgekomen. Zo is Atlético Madrid-trainer Diego Simeone

omgedoopt tot 'Simone' en is de Argentijnse aanvaller Matías Suárez getransformeerd in 'Sueres', waarop van der Gijp maar een ding kan antwoorden: 'bedoelde je stewardess?' Een absoluut hoogtepunt vormde de poging om de naam van de Argentijnse steraanvaller Gonzalo Higuaín (correcte uitspraak: 'Higoeain') juist uit te spreken.

Boskamp: 'Argentinië heeft een fantastische aanval, met Lionel Messi, Sergio Agüero en Gonzalo Huugwè.'

Van der Gijp: 'Wie? Ugge?'

Boskamp twijfelt niet en slaat van der Gijp snoeihard in de zij. Deze reageert met de vermoorde onschuld. 'Ik dacht dat je moest niezen! Huugwè zei je. Higuaín, zo heet ie!'

Lex Emmers en Jasper Gillissen

Hoe kan het bestaan? Hoe kan iemand die zoveel naar dezelfde voetballers zit te kijken deze namen op zo'n manier uitspreken? Boskamp kennende is het geen act, die optie valt af. Met bloedserieuze toon analyseert hij Huugwè, Kaahil en Stoned in VI. Dan blijven er nog drie opties over. Is het onwil? Zou kunnen. Gewoon lekker uitspreken zoals het er staat of zelf een gok wagen als de lettercombinaties te moeilijk zijn. Is het onkunde? Wellicht. Toegegeven zijn veel namen niet op een presenteerblaadje meegegeven. Bovendien spreekt Boskamp slissend en is hij wel vaker lastig te verstaan. Een laatste mogelijkheid is vergeetachtigheid. Want zelfs in de Nederlandse eredivisie verandert hij de meest duidelijke namen van spelers. De vraag waarom is misschien toch te ingewikkeld.

Boskamp: 'Feyenoord moet Lex Emmers gebruiken, als ie in vorm is eh.'

Van der Gijp lacht alweer breeduit en collega-analist Johan Derksen kan ook zijn pret niet drukken: 'De collega van Fred, Fred Emmers!', doelend op oud-nieuwslezer Fred Emmer.

Enige kennis van het Nederlandse voetbal leert al gauw dat het om de Hagenees Lex Immers gaat. Een kleine, maar toch hilarische verspreking. In hetzelfde rijtje past de Nederlandse doelman Jasper Cillessen, oftewel 'Jasper Gillissen'. Of neem Nicolai Boilesen, die ooit verdediger van Ajax was en aan bod komt in het programma.

Boskamp: 'Hoe heet die gozer, Boelussen, Bolussen. Die speelde niet mee.'

Presentator Genée, na enkele seconden: 'Bolussen?'

Het publiek veert alweer mee als van der Gijp zijn kompaan te hulp wil schieten.

Boskamp: 'Hoe heet die gozer dan?'

Van der Gijp: 'Boilesen, Jan', terwijl Genée de Bolussen-versie levend wil houden.

Boskamp: 'Boilesen of Bolussen wat maakt dat nou uit? Stelletje zeikerds.'

Op de Nederlandse velden spelen volgens Boskamp verder nog 'Nasser Brasitie' (Nasser Barazite) en 'Tonny Vilema' (Tonny Vilhena) de sterren van de hemel. Ook ziet hij wekelijks 'Karim El-Mahadi' (Karim El-Ahmadi) aan het werk. Genée is er altijd als de kippen bij: 'El-Ahmadewie?'

Embabbe en Jeej

Het is het voorjaar van 2016. Jan Boskamp wordt het mikpunt van spot als hij met zijn enorme lichaam meerijdt in een wielertocht voor een goed doel. Hij valt zelfs van de fiets. Hij moet na de helft van de oorspronkelijke route afstappen. In de eerstvolgende aflevering van VI wordt hard gelachen om de beelden. Een paar weken erna blikt de vaste tafel vooruit op het EK voetbal van 2016. Boskamp analyseert de linksback van het Belgische elftal, iets wat niet helemaal goed gaat.

Boskamp: 'De linksbackpositie wordt bezet door Lakoeke' Genée, absoluut wetend dat het om Jordan Lukaku gaat:

'Lakoeke?'

Boskamp: 'Lukaku, klootzak!'

Twee jaar later begaat Boskamp eenzelfde misstap. De grootste verrassing van het aanstaande WK zal volgens hem Kylian 'Embabbe' zijn. Nadat van der Gijp echt geen benul heeft wie Boskamp nu bedoelt, herhaalt de halve Belg het voor hem: 'Embabbe.' Van der Gijp komt niet meer bij en eindigt met: 'Bedoelde je de Malle Babbe?' Kylian M'Bappé zou uiteindelijk wereldkampioen met Frankrijk worden.

Maar nog steeds gaat het fout. Bijna tien jaar zijn voorbijgegaan, en de opletende kijkers hebben meegeteld. De teller staat op meer dan zestig versprekingen. En ze blijven niet misselijk. Feyenoord trekt in het najaar van 2019 een nieuwe verdediger aan. Boskamp verslikt zich in de naam. 'Hoe heet die gozer? Lee? Jeej?' Eerlijk is eerlijk, de naam van Edgar Ié vergt een beetje oefening. Toeval is het allerm minst. Eervolle vermeldingen zijn er voor 'Fluddurus' (Mark-Jan Fledderus), 'Taipa' (Renato Tapia) en 'Sisse' (Sekou Cissé), waar later zelfs een kussen *merchandise* op gebaseerd werd.

Inmiddels is er al een aantal maanden om bekende redenen geen voetbal meer. De studio van VI is leeg en alleen de kopstukken maken samen in Hilversum nog een verkorte uitzending. Ook Boskamp is inmiddels weer aangeschoven. Nu er geen voetbal is, is het tijd voor oude beelden. Het eerste wat langskomt bij Boskamps rentree? Juist, een compilatie met zijn beste versprekingen. 'Word ik weer voor joker gezet.' Dit was nog niet alles. Er is meer. Open YouTube en beleef deze hilarische versprekingenmachine zelf.

I and the Village - Marc Chagall

Door Rutger Loof

Marc Chagall wordt vaak beschreven als een poëet met schildersvleugels, al prefereerde hij zelf liever het gezelschap van dichters. Chagall had namelijk een hekel aan de regels die schilders vaststelde aan bepaalde stijlen, regels die hij zelf aan z'n laars lapte. Chagall ontwikkelde een schilderijstijl die een mengelmoes was van surrealisme, kubisme en expressionisme. Hierdoor brak hij door in de internationale kunstwereld en vertrok per direct naar Parijs, de kunststad van Europa. Door zijn avant-garde werken boekt hij ook hier groot succes en schildert hij zijn eerste, grote meesterwerk: *I and the Village*.

Het schilderij laat de joodse stad Vitebsk zien in Wit-Rusland waar Chagall als orthodoxe-jood is geboren en getogen. Chagall zou Vitebsk later beschrijven als een vreemde, nare en zelfssaaieplek. Toch komt de stad vaak terug in zijn werken.

De groene figuur rechts is Chagall zelf, met een hoed op en een kruisbeeld om zijn nek. In zijn hand heeft hij de boom des levens, uit het Bijbelboek Genesis. Links zien we de kop van een lammetje, eveneens een bijbels motief en een vaak terugkerend motief in veel van Chagall's werken. In de kop zien we een vrouw die een koe melkt. In het midden zien we een straat in de stad, waar een man met een sikkels voor een vrouw loopt die ondersteboven is afgebeeld. De vrouw bespeelt een viool. De figuren verwijzen naar verhalen uit Joodse folklore, maar passen ook bij wat typisch zou zijn geweest voor het alledaags leven van de mensen in Vitebsk. Sommige herenhuizen staan ook op hun kop. Ernaast staat een kerk met een beschrijving van het hoofd van een vrouwenfiguur.

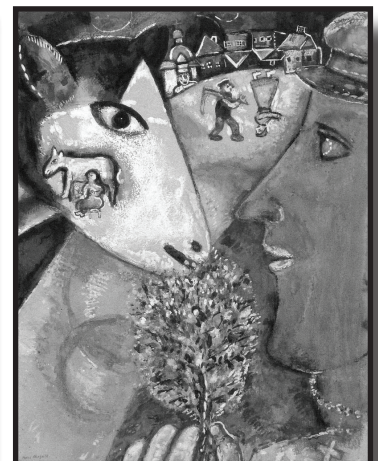
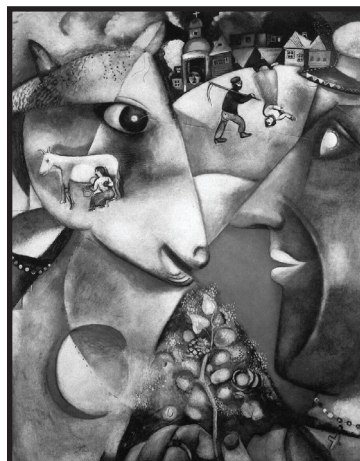
Chagall gebruikte de effecten van het kubisme om een wereld te schilderen die losstaat van perspectief en materiële realiteit, waardoor de wereld wordt afgebeeld als een soort droom. Chagall verweeft hier zowel Russische, westerse elementen als joodse symboliek. Hij negeert volledig de wetten van de zwaartekracht. Objecten staan ondersteboven, dingen lijken te zweven en perspectief wordt volledig genegeerd. Chagall focust zich op kleur, vorm en compositie. Hij maakt selectief alleen gebruik van natuurlijke kleuren en gebruikte zijn verbeeldingskracht om de vormen te vullen die werden bepaald door zwarte contouren.

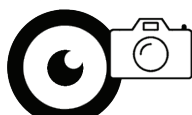
Toch wijkt de schilder af van de traditionele richtlijnen voor kubisme. 'Voor de kubisten,' betoogde Chagall, 'was een schilderij een oppervlak bedekt met geometrische vormen in een vaste volgorde. Voor mij is schilderen een oppervlak bedekt met representaties van dingen ... waar logica en illustraties de vrije loop nemen.' Kunstkritici omschrijven het werk als een 'kubistisch sprookje'.

Wat dit werk zo bijzonder maakt ten opzichte van de andere vele werken van Chagall, is dat dit schilderij door de schilder twee keer is gemaakt op twee totaal andere momenten. Door de dreiging van de Eerste Wereldoorlog was Chagall, samen met zijn grote liefde Bella en hun dochtertje Ida, in Rusland toen daar de Revolutie uitbrak. Joden kregen onder het communistische regime gelijke rechten en Chagall werd zelfs directeur van zijn eigen kunstacademie. Dit geluk was echter van korte duur en naarmate het regime van de bolsjewieken vorderde werd de situatie voor Chagall en andere kunstenaars steeds benarder. Halsoverkop weet hij met zijn gezin de grens over te vluchten, terug naar het inmiddels weer veilige Frankrijk, waar Chagall hoopt dat hij nog steeds even populair is.

Als Chagall aankomt bij zijn oude appartement in Parijs, ziet hij dat de deur, die hij met een eenvoudig touwtje op slot had gedaan, al open is gemaakt. Als hij binnenstapt krijgt hij de schrik van zijn leven. Al zijn kunstwerken zijn verdwenen, inclusief *Ik en het dorp*. De huidige bewoner, een nukkig oud Fransmannetje, vertelt Chagall dat de schilderijen al weg waren toen hij in het appartement trok.

Chagall is helemaal ontzet. Natuurlijk kan hij wel weer nieuwe, andere kunstwerken maken. Maar het verlies raakt hem toch diep. Hij wil zich opnieuw omringen met de verloren kunstwerken en besluit ze gewoon opnieuw te schilderen, volledig uit zijn geheugen. Links zie je het origineel, rechts de nieuwe versie. Zo komt het dat *Ik en het dorp* twee keer is geschilderd door Chagall. Het origineel bleek uiteindelijk door vrienden van Chagall in Parijs veilig gesteld te zijn en siert momenteel een muur in het illustere Museum of Modern Art (MoMA) in New York.

Door Maud Roelse

Naar het lijkt met kalmte slaat de politieman het tafereel gade. Eén hand op de reling, de rug recht, blik op het ondergelopen landschap. Een landschap dat weids en vlak is, en tot zover het oog reikt volledig blank staat. Misschien is hij geboren en getogen in de streek, misschien is hij er op latere leeftijd verzeild geraakt. Misschien hield hij van de huisjes en boerderijtjes, van de akkers en de dorpspleinen, misschien had hij in zijn jeugdige jaren een hele andere carrière voor ogen gehad en vond hij het bestaan als plattelands politieman maar niks. Als politieman zijn de straten en de wegen jouw kantoor. Voor de plattelanders en de dorpsbewoners ben je een vertrouwd gezicht, zij het gevreesd, zij het geliefd. Nu staat het kantoor van deze politieman onder water en zijn de mensen geëvacueerd.

Politie­man de Kok staat op de trans van de kerktoeren van Oostkapelle op het Zeeuwse eiland Walcheren en bekijkt het ondergelopen gebied tijdens de inundatie. De foto is niet exact gedateerd, maar is waarschijnlijk ergens in de oktobermaand van het jaar 1944 gemaakt. Op 3 oktober van dat jaar waren de geallieerden begonnen met het bombarderen van de dijken. Het doel was om door middel van het gecontroleerd onder water zetten van grote delen van de provincie het zware geschut van de Duitsers uit te schakelen, om zo verder op te kunnen rukken en Nederland verder te bevrijden. Een dag van tevoren waren de Zeeuwen op de hoogte gebracht van de plannen door middel van pamfletten die zo cryptisch

waren, dat men de inhoud pas snapte toen het water begon te stijgen. Gelukkig steeg het water langzaam, waardoor er kon worden geëvacueerd en het water weinig slachtoffers eiste. De bombardementen daarentegen maakten vele slachtoffers, met name in Westkapelle.

Waar zou hij aan denken, de man op links? Snapt hij dat het nodig is, als hij denkt aan 'het grote plaatje'? Is hij boos of verdrietig of voelt hij niks? En is hij zo kalm als hij eruitziet? Zijn donkere outfit in combinatie met het zwart-wit van de foto maken hem een mysterieuze figuur, scherp afgetekend tegen de lichte, grijze achtergrond. Het gezicht van De Kok is amper te zien, zijn blik nog minder. Veel vragen, weinig antwoorden. De oktobermaand van 1944 was relatief koud en het water dat met de getijden de Walcherse steden en dorpen instroomde kan niet hebben bijgedragen aan een fijne atmosfeer. De term 'waterkoud' was nimmer zo toepasselijk. Guur en mistroostig, zo ziet het landschap eruit. Toch lijkt De Kok, daar bij de torenspits, een zekere daadkracht uit te stralen. Misschien is het de rechte rug in combinatie met het handje op de reling, misschien verbeeld ik het me wel. Ik stel me zo voor dat hij de kerktoeren afdaalde en na daarboven wat ongetwijfeld zilte lucht te hebben ingeademd weer aan de slag ging met hernieuwde energie. De mensen hadden nog steeds een betrouwbare politieman nodig, en die zou hij zijn.

Dictators in zwembroekjes

Door Lennart van der Ree

Op een rustige vrijdagavond dwaal ik argeloos door mijn aanbevolen video's op YouTube, als mijn oog opeens blijft hangen bij een filmpje van Vox. De titel van het filmpje luidt: *This photo triggered China's Cultural Revolution*. Op de thumbnail is aan de linkerkant een zwemmende Mao Zedong te zien en aan de rechterkant een jong Chinees meisje – vermoedelijk van een communistische jeugdorganisatie – dat vastberaden haar gebalde vuistje in de lucht steekt. In het zes-minuten-durende filmpje wordt al snel duidelijk dat de zwemfoto van Mao een enorme propagandastunt was. Dan ga ik zelf op onderzoek uit. Want bestaan er niet ook foto's van Poetin die met een machtige vlinderslag een Russische rivier bedwingt? En zijn er misschien nog foto's van andere dictators die een duik wagen in hun nationale rivieren of ander natuurwater? Na een avond lang als een echte onderzoeksjournalist het internet door te hebben gespit durf ik het volgende met vrij grote zekerheid te zeggen: dictators houden van zwemkiesjes. Maar wat maakt deze foto's tot zulk geliefd propagandamateriaal?

een enorme propagandastunt. Mao had in dat jaar de 73 jaar aangetikt en voorafgaand aan zijn duik in de

rivier deden er verschillende geruchten omtrent zijn gezondheid de ronde: zo zou hij volgens de een snel aan het aftakelen zijn en was hij volgens de ander zelfs al dood. Door de Yangtze te bedwingen, China's grootste en machtigste rivier, toonde Mao aan heel China dat hij nog in topvorm verkeerde. De nationale bekendheid van de Yangtze maakte deze foto tot een fantastisch propagandamiddel: iedere Chinese burger zag dat dit een uitzonderlijk vertoon van kracht was. Bovendien creëerde de foto een sterke associatie tussen Mao en de Yangtze, een nationale trots. Het bericht was duidelijk: Mao was met zijn 73 jaar nog steeds een sterke, Chinese man.

'Zelfs het ontspannen dobberen in een zwembad vormde een propagandamogelijkheid'

Mao maakte vaker gebruik van zijn zwemtalent als propagandamiddel. Precies tien jaar eerder, in 1956, dook hij de Yangtze ook al in. Ook toen stonden de kranten er helemaal vol mee. Het doel was destijds om aan te tonen dat 'big things, like U.S. imperialism, don't scare me', aldus Mao zelf. Naast het trotseren van de sterke stroming van de Yangtze vormde zelfs het ontspannen dobberen in een zwembad een propagandamogelijkheid. In het jaar 1958 ging de leider van de Sovjet-Unie, Nikita Chroesjtsjov, op een diplomatieke missie naar China. De relatie tussen de Sovjet-Unie en China was sinds de dood van Stalin en het daaropvolgende proces van destalinisatie enkele jaren eerder zwaar onder druk komen te staan. Chroesjtsjov hoopte dit tij te keren. Op de tweede dag van de reis nodigde Mao Chroesjtsjov uit om de besprekingen voort te zetten in zijn luxueuze complex Zonghanhai. Hoewel dit op het eerste gezicht een vriendelijk gebaar leek, bleek niets minder waar. Toen Chroesjtsjov aankwam stond Mao hem namelijk op te wachten in het zwembad en werd erop aangedrongen dat Chroesjtsjov ook een duik zou wagen. Chroesjtsjov, van origine een simpele mijnwerker, stapte schoorvoetend in het ondiepe gedeelte van het zwembad vanwaar hij lange tijd ongemakkelijk toekeek

Een dobberende Mao

Dit is de foto waar het allemaal mee begon: Mao zwemt met een rustige maar vastberaden schoolslag door het water van een Chinese rivier, gevolgd door een aantal fanatieke jongeren. Op het eerste gezicht lijkt deze foto niet heel indrukwekkend. Toch was het onderdeel van

hoe Mao met krachtige slagen heen en weer zwom. In een uitermate cynisch gebaar van vriendschappelijkheid bood Mao hem tenslotte een paar zwemvleugeltjes aan. Zo werd het Chroesjtsjov maar al te duidelijk gemaakt dat hij niet welkom meer was in China en in de daaropvolgende jaren dreven de twee landen steeds verder uit elkaar, iets wat uiteindelijk resulteerde in de Sovjet-Chinese breuk.

‘Opnieuw lijkt het bedwingen van een grote nationale rivier een poging het tanende imago van een dictator op te krikken.’

Saddam Hussein in het water

Het eerste resultaat dat mijn zoektocht naar zwemmende dictators opleverde was dit fantastische plaatje van Saddam Hussein. Opnieuw lijkt het bedwingen van een grote nationale rivier een poging het tanende imago van een dictator op te krikken. De foto is genomen in 1997, vijf jaar na Saddams verlies in de Golfoorlog. Bovendien had Saddam inmiddels de zestig jaar bereikt en moest hij dus bewijzen nog altijd een sterke leider te zijn. Twee jaar eerder had hij de Tigris al twee maal overgezwommen om een zwemcompetitie te openen en dit jaar deed hij daar nog een schepje bovenop: hij zwom maar liefst drie keer van oever naar oever! Vanzelfsprekend prees de staatsmedia deze grote prestatie en werd er gelijk verwezen naar de allereerste keer dat Saddam de Tigris had overgestoken, namelijk in 1959. In dat jaar nam Saddam deel aan een mislukte moordpoging op de toenmalige minister-president van Irak, genaamd Abdul Karim Kassim. Deze gebeurtenis werd in Saddams Irak opgehemeld tot een heldhaftige daad en was de primaire reden geweest voor het opzetten van de zwemcompetitie in het jaar 1995, die Saddam sindsdien traditiegetrouw opende door dus zelf een duik te wagen. Deze wanhopige poging om het imago van de gevreesde leider hoog te houden viel echter al snel in het water: vijf jaar na het nemen van de foto werden Saddam en zijn regime omvergeworpen. In 2006 werd hij ter dood veroordeeld.

Poetins machtige vlinderslag

Ook Vladimir Poetin heeft de aantrekkingskracht van de

sportieve kiekjes ontdekt. Voor het jaarlijkse fotomoment trekt hij vaak de natuur in en laat zich in 'stoere' situaties fotograferen. Zo toont Poetin aan Rusland wat voor een sterke, mannelijke leider het heeft. Dat leidt tot plaatjes als deze, waarin hij met een machtige vlinderslag door het wateroppervlak heen klieft. In tegenstelling tot de foto's van Mao en Saddam is dit, voor zover ik kon vinden, geen belangrijke nationale rivier. De foto is dus echt enkel bedoeld om de fysieke capaciteiten van Poetin te tonen. Het gemis van een sterke rivier om te trotseren maakt hij goed door zijn kracht tentoon te stellen. De foto stamt uit 2009, een jaar nadat hij moest aftreden als president omdat presidenten in Rusland slechts twee termijnen achter elkaar mogen dienen. Toch betekende dit niet het einde van het tijdperk Poetin: slechts één dag later werd hij aangesteld als de nieuwe premier. Poetin had de touwtjes nog sterk in handen en door middel van deze foto liet hij dat de Russische bevolking maar al te graag weten.

Een dictatuur gaat vaak hand in hand met een uitgebreide persoonlijkheidscultus. Fysieke prestaties spelen dan ook vaak een net zo'n grote rol als politieke prestaties. Mao, Saddam en Poetin gebruikten alle drie zwemfoto's om aan hun onderdanen duidelijk te maken in topvorm te zijn. Door in natuurwater te zwemmen was gelijk duidelijk dat het geen ontspannende duik betrof, maar een sportieve inspanning. Mao en Saddam kozen ervoor om in de bekendste rivieren van hun landen te duiken, zodat de reputatie van de rivier hun prestatie nog meer kracht bijzette. Bovendien benadrukten deze duiken de connectie tussen de dictator en zijn natie. Dit wetende is het nu wachten op een foto van Trump, een leider met zeer despotische trekjes, met een natte lok op zijn voorhoofd geplakt. Vermoedelijk zal deze foto meer weg hebben van de dobberende Mao dan de sportieve Poetin.

De Geschiedenisimulator

Een overzicht van de beste historische games

Door Berend van der Hoop

Door de intelligente lockdown van de afgelopen paar maanden hebben we allemaal een flinke hoeveelheid vrije tijd op handen gekregen. Wat we hiermee doen is bij ieder persoon verschillend. De een verzamelt kamerplanten, de ander probeert Netflix uit te spelen en weer een ander houdt elke week een grote voorjaars schoonmaak. Of veel mensen, zoals ik, nemen een hobby en gaan die nog vaker uitvoeren dan ze voorheen al deden. In mijn geval is dat gamen. Op PC of console, maakt niet uit. Er worden vele uren ingestoken terwijl we zo lang binnen zitten. Nu dit een tijdschrift is dat geschreven wordt door geschiedenisstudenten, is het natuurlijk logisch dat dit artikel gaat over historische videogames. Aangezien ik de laatste tijd zoveel bezig ben met deze hobby, dacht ik dat het interessant zou zijn om te schrijven over de meest accurate weergaven van historische periodes in games. Dus ook als je totaal niet geïnteresseerd bent in gamen, zit er waarschijnlijk wel iets interessants voor jou in dit artikel. Van het oude Egypte tot de Tweede Wereldoorlog, in dit artikel ga ik de meest accurate historische games voor je op een rij zetten.

Wel nog even een *disclaimer*: om de beschrijvingen zo goed mogelijk te kunnen doen, staan er alleen games bij die ik zelf gespeeld heb. Het kan dus zijn dat jouw favoriete geschiedenspel er niet bij staat. Daarnaast is dit geen ranglijst, ik beschrijf de games in willekeurige volgorde.

Om te beginnen gaan we terug in de tijd naar het Oude Egypte, dus pak een biertje, plof op de bank en neem je controller in de hand. Zelfs de niet-gamers onder ons hebben vast van de *Assassin's Creed*-serie gehoord. In deze game, *Assassin's Creed: Origins*, gaan we terug naar het Egypte van 49 v.C. Het verhaal zal ik niet verklappen, het gaat hier immers om hoe nauwkeurig de geschiedenis gevolgd wordt. De makers van *AC: Origins* hebben zich hierin flink uitgeleefd. Het oude Egypte komt tot leven op een manier die je nergens anders zult zien. Het hele land, van Alexandrië tot Thebe, is in verkleinde schaal nagemaakt. Naast dat de woestijnen en Nijldelta voor fascinerende uitzichten zorgen, is de Egyptische en Griekse architectuur van die tijd in detail nagemaakt. Je kent de plaatjes van vervallen witte tempels en gebouwen van tegenwoordig? Bezoek nu felgekleurde en versierde tempels en standbeelden zoals ze er tweeduizend jaar geleden uitzagen. Je kan de verloren bibliotheek van Alexandrië en de reusachtige Pharos bezoeken en de graftombes onder de piramides ontdekken. Deze game laat je in de tijdsgeest rondwaren zoals nooit tevoren. Het is zeker een aanrader voor liefhebbers van de geschiedenis van de oudheid.

Van het oude Egypte springen we een heel stuk in de tijd vooruit naar de eigentijdse geschiedenis. Deze keer maken we geen grote historische gebeurtenissen mee, maar spelen we een game die vooral ontzettend goed de tijdsgeest en manier van leven vastlegt. In *L.A. Noire* speel je een detective in het Los Angeles van de jaren '40 van de vorige eeuw. Je personage en de gebeurtenissen zijn fictief, maar de stad, de mensen, de manier van leven en de omgang zijn levensecht. Je ervaart de problemen waarmee de Verenigde Staten te maken hadden wat betreft criminaliteit in de jaren vlak na de Tweede Wereldoorlog en de manier waarop de natie die trachtte aan te pakken. Op de afbeelding zie je het nagemaakte stadhuis van Los Angeles, zoals het er zeventig jaar geleden uit zag. Een betere *period piece* bestaat er niet onder videogames.

We blijven even hangen in de jaren '40, maar gaan toch een paar jaar terug. Je raadt het al, een game in de setting van de Tweede Wereldoorlog kon hier niet missen. Deze is echter anders dan de talloze WO2-spellen die door de jaren

heen gemaakt zijn. **Post Scriptum** is een online *tactical shooter*. Dat betekent dat het spel tactisch gespeeld wordt door veel mensen samen online. Het streeft naar realisme in wapengebruik, tactieken en besturing. Wat deze game echter zo historisch accuraat maakt, is hoe de omgeving waarin je speelt in elkaar gezet is. De *maps*, of landschappen waarin je rondloopt, zijn gebaseerd op echte topografische kaarten en foto's uit de oorlog. Dat is vrij uniek in games. Wat het nog beter maakt, is dat een groot deel van het spel zich afspeelt in Nederland, tijdens operatie Market Garden. Mocht je bekend zijn met Arnhem, Oosterbeek, Driel, Veghel en nog vele andere plaatsen, dan kun je in dit spel in je eigen dorp rondlopen, maar dan in 1944. Alhoewel, een rustig ommetje kun je er niet van maken, het spel is een zo realistisch mogelijke oorlogssimulator. Zeker niet voor iedereen geschikt. Overigens wil ik ook graag *Brothers in Arms: Hell's Highway* benoemen. Deze game uit 2008 gebruikt hetzelfde concept van topografie in Nederland, maar is in vergelijking al erg verouderd.

Als laatste gaan we weer een heel stuk terug in de tijd: naar 1403. De late middeleeuwen waren een tijd van veel tumult in Europa. Een van mijn favoriete games van de afgelopen tijd speelt zich af in Bohemen, onderdeel van het Heilige Roomse Rijk en hedendaags Tsjechië. In **Kingdom Come: Deliverance** volg je het verhaal van ene Henry, de zoon van een smid die in het begin van het spel bijna alles wat hij heeft verliest. Je speelt dus als een echte arme boerenjongen in de middeleeuwen. Ook deze game maakt gebruik van echte topografische liggingen, historische steden en personen. Er is geen beter spel dat de middeleeuwen zo accuraat weergeeft. Wederom zijn architectuur, kledij, leefomstandigheden en cultuur bijna foutloos weergegeven. Natuurlijk speelt het christendom een grote rol, maar er wordt ook een goede kijk gegeven in de politieke ontwikkelingen en interesses van die tijd. Het spel is vrij moeilijk om te leren spelen, maar als je je in de middeleeuwen wil wanen, is dit de beste keuze die je kan maken.

Helaas heb ik het per game vrij kort moeten houden, en daarom echt alleen de dingen beschreven die de games historisch accuraat maken. Daar komt bij kijken dat ze stuk voor stuk ook ontzettend vermakelijk en leuk zijn om te spelen. Mocht iets wat ik heb beschreven nou je interesse hebben ontwaakt, neem dan alsjeblieft de moeite om het zelf eens verder te bekijken. Je mist echt wat als je dat niet doet. Het is fantastisch hoe er tegenwoordig met kennis en onderzoek, en vooral liefde voor het vak, zulke accurate simulators van de geschiedenis worden gemaakt.

Helden en antihelden: acteurs en hun vereeuwigde evenbeelden

Thomas van Royen

Het is 1969. Acteur Rick Dalton (gespeeld door Leonardo DiCaprio) zit tegenover filmproducent Marvin Schwarz (gespeeld door Al Pacino) in een restaurant. Rick heeft zijn beste filmdagen achter zich maar kan ook met zijn minder spectaculaire carrière het luxeleventje leiden van een Hollywoodster. In deze scène uit *Once upon a Time... In Hollywood* (2019) confronteert Marvin hem echter met een realiteit die hij nooit voor ogen heeft gehad, hij ziet namelijk een neerwaartse spiraal in de rolbezetting van Rick. Eerder in zijn loopbaan speelde hij vaak de *good guy* in westerns maar later werd hij steeds meer gevraagd om de rol van de *bad guy* op zich te nemen. Volgens Marvin is dit een ontwikkeling die zich bij meer acteurs voordoet en het kan ervoor zorgen dat ze alleen nog als de slechterik worden gecast, om uiteindelijk in de vergetelheid te verdwijnen.

Daarbovenop stelt Marvin dat de kijkers de rol van de *bad guy* uiteindelijk gaan identificeren met de acteur, wat niet alleen slecht is voor het imago maar ook voor het zelfvertrouwen. Hier valt in de filmwereld zeker wat voor te zeggen. Want zien we bijvoorbeeld de Avengers Thanos ervan langs geven? Of zien we hoe Josh Brolin wederom wordt aangepakt door een beroemde sterrencast? En zelfs als het niet om een Harry Potter-film gaat zijn mensen toch beter bekend met de naam Voldemort dan de naam van zijn acteur, Ralph Fiennes? Tijd om dit principe van acteurs die vastzitten aan hun rollen onder de loep te nemen en om te kijken of er ook een uitweg uit de neerwaartse spiraal is.

The Good, the Bad en de aftakeling

Het gaat niet alleen om acteurs die vastzitten aan de rol van de held of de slechterik. Genoeg anderen zitten vast aan een genre waarin ze altijd worden gecast. Dit is bijvoorbeeld het geval bij acteurs die vooral te zien zijn in comedy's en waarvan we altijd de humoristische kant te zien krijgen. Nu is het natuurlijk zo dat het talent of de ervaring voor de vertolking van een bepaalde rol per persoon anders ligt in de acteerwereld. Zo lagen komische rollen Robin Williams simpelweg goed en kan je bijna niemand anders indenken om Mr. Bean of Johnny English te spelen dan Rowan Atkinson. En geef ze, los van een passie voor een bepaald genre, eens ongelijk. Als er in jouw beroep iets is wat je goed kan en waar je je winst uit haalt, dan is het logisch dat je je loopbaan daarnaar vormt.

Maar soms lijkt het alsof de acteurs en actrices niets anders kunnen. Zouden acteurs uit actiefilms zoals Dwayne "The Rock" Johnson en Arnold Schwarzenegger ook in een drama kunnen spelen? Neemt het publiek hen dan wel serieus, of zit het alsmat te wachten op die ene *oneline*?

Geef Robin Williams en Rowan Atkinson eens ongelijk. Als er in jouw beroep iets is wat je goed kan en waar je je winst uit haalt, dan is het logisch dat je je loopbaan daarnaar vormt.

Daarbij komt ook nog kijken dat elk genre zijn eigen publiek heeft. De een wagt van het acteerwerk in *The Terminator* films terwijl de ander het koelbloedig stoïcijnse personage dat Schwarzenegger neerzet juist ontzettend overtuigend vindt. Het kan een enorme stap zijn om voor een publiek te moeten acteren dat misschien helemaal niet op je zit te wachten. Daarbij is het ook nog zo dat het genre van de film de werkomgeving beïnvloed. Zo zei Jamie Foxx, van origine een komiek, dat hij zich aanvankelijk geïntimideerd voelde door de serieuze sfeer op de set van Quentin Tarantino's *Django Unchained* (2012).

De uitweg uit de neerwaartse spiraal

Zitten spelers dan voor altijd vast aan een genre? Zeker niet. Net als Foxx zijn er gelukkig meer dan genoeg anderen die een overtuigend staaltje acteerwerk laten zien in een genre dat voor hen minder bekend terrein is. Jim Carrey kennen we van zijn eigenzinnige lachwekkende rolletjes en zijn mimiek die zich leent voor de meest uiteenlopende imitaties. Hij deed de filmwereld op zijn kop staan toen hij zich in *The Truman Show* (1998) en *Eternal Sunshine of the Spotless Mind* (2004) van een geheel andere kant liet zien. Het publiek kreeg namelijk niet de komediant Jim Carrey te zien, maar de acteur Jim Carrey. Het overheersende humoristische imago was nergens in de film te bekennen, bijna alsof het niet om één en dezelfde persoon ging. Zijn luchtigere rolletjes zijn desalniettemin perfect uitgevoerd, maar zijn omslag in de bovengenoemde films laat zien hoe divers zijn talent eigenlijk is.

Meer acteurs komen soms vanuit een onverwachte hoek. Afgelopen jaar had Adam Sandler de hoofdrol in het drama *Uncut Gems*. Gezien zijn comedyachtergrond met hier en daar een hint van B-film, is het even wennen om hem in een serieuzere context te zien. Het lijkt weliswaar alsof Sandler wederom een typetje neerzet met zijn personage, toch is zijn vertolking van het hectische en zenuwslappende leven van een sjacherende juwelier perfect uitgevoerd. Je zou bijna zeggen dat Sandler al die tijd in de verkeerde films heeft gespeeld en dat hij zich weldegelijk met overgave kan toewijden aan een uitdagende rol.

Het hoeft niet altijd te gaan om een verborgen dramatisch talent. Soms is er sprake van een goede combinatie van film en acteerwerk. Zo is het acteerwerk van Jason Statham vrijwel standaard dat van een ruig type met het liefst zo min mogelijk tekst; ideaal voor de gemiddelde blockbuster actiefilm dus. In de films van Guy Ritchie wordt dit standaard personage van Statham juist tot in zijn volste potentie benut. In *Snatch* (2000) past het *no nonsense* karakter dat Statham weet neer te zetten bijvoorbeeld perfect in de cockney sfeer van de Londense onderwereld in de film.

Birdman

Het kan dus ontzettend verfrissend zijn om iemand in

een heel andere rol of een heel ander genre te zien spelen. Die kans moet zich echter wel voor kunnen doen. De film *Birdman* (2014), persoonlijk een van mijn favorieten, laat goed zien dat zo'n kans niet altijd even makkelijk aan te grijpen is. De film vertelt het (fictieve) verhaal van Riggan Thomson, een uitgerangeerde Hollywoodster die besluit een toneelstuk op te voeren in Broadway. Riggan stond vroeger bekend om zijn superheldenrol Birdman maar hij besloot niet meer mee te doen aan een vierde film omdat de franchise dan alleen maar uitgemolken zou worden. Interessant genoeg wordt de rol van Riggan vertolkt door Michael Keaton. Keaton weigerde zelf ooit om voor een vierde keer Batman te spelen en raakte vervolgens steeds verder op de achtergrond, waardoor de hoofdrol in *Birdman* natuurlijk op zijn lijf geschreven stond.

Bovendien komen de serieuzere werkomgevingen van zowel acteur en personage eveneens overeen. Keaton begeeft zich op terrein dat meer arthouse is dan hij aanvankelijk gewend was, en Riggan gaat de uitdaging op het toneel aan. Waar hij op Broadway vooral tegenaan loopt is de vooringenomenheid van de theatercritici die zijn stuk al voordat het op de planken staat de grond in willen boren. Het Broadway dat hier geschetst wordt is dat van een besloten kring kunstenaars die keihard kan zijn voor nieuwelingen. Want zo'n blockbusteracteur doet het toch alleen goed op het grote scherm en is toch alleen succesvol door zijn beroemdheid? Die laat je toch nooit in een dramatisch toneelstuk spelen dat hij ook nog eens heeft geregisseerd? Riggan wil door dit beeld heen breken en het tegendeel bewijzen door te laten zien dat hij weldegelijk inhoudelijk kan acteren. Hetzelfde geldt voor een Adam Sandler, Jamie Foxx of Jim Carrey. Ook zij moeten zich bewijzen voor een verwachtingsvol publiek en dat vergt soms ontzettend veel inspanning en wilskracht.

Dus mocht je de van *Twilight* bekende Robert Pattinson zien stuntelen in de aankomende Batmanfilm of wil je hem niet serieus nemen in het recentere *The Lighthouse* (2019), bedenk dan dat hij hier vooral zelf de dupe van is. Want voor een acteur of een actrice is het niet een keuze om de bioscoopzaal uit te lopen maar een keuze om een carrière op het spel te zetten. Het verlies komt namelijk dubbel zo hard aan. Niet alleen loopt de acteur het geld mis dat hij met een film in een comfortabeler genre verdient, hij wordt ook nog eens beschuldigd van een naïef en ondoordacht idee. Als een acteur of actrice de toorn van bijna de volledige filmwereld op zijn of haar kop kan krijgen, en alsnog zo'n riskante keuze durft te maken, kan je daar alleen maar respect voor hebben.

Repos

Door Huub Mol

In het café zie ik de ex van mijn ex zitten
Het glas halfvol en dus halfleeg
Gelaten sla ik af naar de volgende steeg
Waar Duitse toeristen toeren door het duister

Straatstoepen zijn door bierbonken heroverd
Op yuppen en met klokbier betoverd
Net zoals het helderblauwe
Inmiddels het grijze heeft vervangen
Graafmachines voor even aan de kant
Enkel het lantaarnlicht dat nog brandt

Twee blondines drinken vers bier in een tuin
Die niet de hunne is
Hetgeen je ze zou gunnen is
De zekerheid voor morgen

Het glitterpak praat met de coltrui
De hardloper versnelt
Het hondenbaasje vertraagt

Terwijl mijn schoenen het grind verpulveren
En het onkruid zegeviert onder de lantaarns
Verdient Utrecht rust
Is even uitgelust

Morgen zal alles anders zijn

Verloren Verhalen: 't Solse Gat

Door Rutger Loof

Midden op de Veluwe - in het bos tussen Putten, Garderen en Drie - ligt het Solse Gat, een grote kuil middenin de beboste heuvels. Overdag oogt het bos vredig en lieflijk, maar schijn bedriegt. Vroeger werd hier door heidense stammen de zonnegod Sól vereerd, waar de plek haar naam aan ontleend. Om hen te bekeren werd hier in het hoogtij van de Middeleeuwen een groot en statig klooster gebouwd, voorzien van koperen klokkentorens, een diepe gracht en een brede, statige laan naar de poort.

Overdag gedroegen de monniken en nonnen van dit klooster zich uiterst vroom tegenover de mensen van de omringende dorpen. Echter, wanneer de laatste zonnestralen waren verdwenen en het bos werd gehuld in een diepe duisternis, las de abt van het klooster om middernacht de Zwarte Mis voor. Hierin werd de duivel vereerd. Heksen en spoken trokken dan van heinde en verre naar het klooster om deze "plechtigheid" bij te wonen. Na de mis stond het hele klooster op stelten. Dan dronken de aanwezigen wijn uit emmers en aten decadente maaltijden. Er werd zelfs beweerd dat de duivel ervoor zorgde dat de voorraad nooit oprakte. Ze leidden een leven van overdaad en overvloed. Er werd gedanst, gezongen en gevloekt tot in de vroege morgen. 's Nachts hoorden de dorpelingen vanuit het bos dan vreemde en helse geluiden en wist iedereen dat achter alle vensters van het klooster het hellevuur brandde.

Dit ging zo ongehinderd door, tot op een zekere kerstnacht. Precies die nacht, inmiddels eeuwen geleden, trok er een ruige storm over de Veluwe. De dorpelingen verschole zich in hun gebarricadeerde huizen en sloegen schietgebedjes. Iedereen behalve één jongen. Thomas, die met zijn familie in een huisje langs de bosrand woonde, wilde weten of de verhalen over het klooster werkelijkheid waren. 'Eerst zien, dan geloven,' luidde zijn bekende lijfspreuk. Ondanks de storm en de waarschuwing van zijn ouders sloop hij stillietjes over de brede laan en verstopte zich achter een dikke eikenboom. Door het duister heen zag hij het vuur achter de beschilderde ramen branden. Hij zag hoe heksen naakt in een kring om een braadspit dansten, hoe dikke mannen haast verdronken in vaten bier en wijn en hoe

een duistere figuur lachend de drank aanlengde. Ondanks het geraas van de storm die over het bos heen brulde, kon hij duidelijk de honende en spottende stemmen verstaan.

Plotseling werd de duisternis echter verbroken door een verblindende lichtflits, en verstomde al het geluid door een oorverdovende donderslag. Thomas werd door de kracht achteruit geblazen en smakte neer in het groene mos. Toen hij weer bijkwam, zag hij dat hij zich weer bevond aan het begin van de laan. Hij strompelde weer terug over de keien naar het klooster en verbaasde zich dat hij het geluid van de storm en het feest niet meer kon horen. Toen zag hij wat er was gebeurd. Op de plaats waar zonet nog het klooster had gestaan, was nu een ijzingwekkend diepe kuil. Al het hout en gebladerte eromheen, waaronder de dikke eik, lagen ontworteld ter aarde. De aarde had zich geopend, het gehele klooster verzwolgen en zich weer gesloten. Het enige wat nog restte was de brede, statige laan. Dit alles vertelde Thomas de volgende ochtend aan de dorpelingen, die daarna met eigen ogen het Gat aanschouwden.

Sindsdien schijnt het bos weer vredig, maar als de laatste zonnestralen zijn verdwenen, mijden de mensen het nog steeds als de pest. Wie het 's nachts waagt in de beboste heuvels te treden hoort om middernacht uit de diepte van de kuil een vreemd geluid. De koperen klokken van het verzonken klooster beginnen onregelmatig en schor te luiden. Het geluid wordt steeds scheller en angstaanjagender. Uit de opgetrokken nevel en mist komen dan de geesten van de aanwezigen van die noodlottige kerstnacht. Al klagend schrijnen ze in een lange sombere rij: langzaam en gebogen gaan ze vanuit de laan rondom het gat, waaruit een blauwe gloed opstijgt. Dan bewegen ze zich rusteloos uiteen en zwerven doelloos door de nevel van de bomen. Dan jagen ze ongelukkige voorbijgangers de stuipen op het lijf, om vervolgens opnieuw uit de schaduw van de laan in een lange rij langzaam naar voren te treden. Dit gaat door totdat de eerste zonnestralen de aarde raken. Dan worden de schimmen jammerend opgeslokt in de diepste duisternis van 't Solse Gat.

Niet van deze wereld

Door Teddy Scholten

Ik had een prima leventje en daar was ik blij mee. Wel achtte ik veel vanzelfsprekend. Het land waar ik woonde, het appartement waarin ik leefde, de mensen die mij dierbaar waren en het mogen zijn van mezelf. Ik stond er weinig bij stil. Af en toe kwam het besef naar boven dat ik best wel wat dankbaarder mocht zijn voor wat ik had en waar ik vandaan kwam. Elke keer dat dit gevoel mij bekreep, probeerde ik iets dankbaarder te zijn. Ik groette voorbijgangers net iets vriendelijker, zeurde minder over dingen die eigenlijk zo slecht nog niet waren en ging uit van het positieve. Toch slopen mijn vastgeroeste gedragspatronen er elke keer weer bij in en zo keerde ik enkele dagen later weer terug naar mijn oude levensstijl. Mijn leventje kabbelde zo al jaren voort. Totdat ik dagenlang thuis kwam te zitten. Alles waar ik eerder mijn geluk uit geput had, viel weg en dus had ik alleen mezelf. En juist daar had ik nu totaal geen behoefte aan, want ik wist dat voor mij te veel tijd gelijk stond aan te veel nadenken. Nadenken over van alles. Over die ene keer dat ik midden op de trap van het station struikelde en languit voorover viel. Of over die avonden waar ik mezelf totaal voor schut had gezet met mijn stupide uitspraken. Alle gênante gebeurtenissen die mij overkomen waren, kwamen stuk voor stuk weer even om de hoek kijken. Ik werd er gek van. Om enigszins een klein beetje aan mezelf te kunnen ontsnappen sliep ik veel en speelde ik al mijn cd's en lp's keer op keer opnieuw af. Zo onproductief was ik nog nooit.

En zo zwierf ik rusteloos door het huis. Na al deze dagen gepiekerd te hebben was het tijd om iets te doen. Wat dat iets moest zijn maakte mij niks uit. Als ik mijn gedachtes maar voor even op pauze kon zetten. Ik liep langs de grote, goedgevulde boekenkast. Sommige mensen kochten boeken, lazen ze en borgen ze daarna op in een kast. Bij

mij werkte dit proces iets anders. Ik kocht boeken, nam mezelf voor om ze te lezen en zette ze uiteindelijk maar in de boekenkast, waar ze jarenlang bleven staan tot het moment waarop ik eindelijk tijd zou hebben om ze te lezen. Ik wist ook wel dat dat moment nooit zou komen als ik geen tijd zou vrijmaken, maar nu ik alle tijd van de wereld had, leek het mij een goed plan om dit dan maar als 'het moment' te bestempelen. Mijn vingertoppen raakten voorzichtig de ruggen van de boeken aan terwijl mijn ogen over de verschillende titels gleden. Mijn blik bleef hangen bij een boek over het zonnestelsel. Jaren geleden, toen ik het boek kocht, zat ik in een fase waarin het heelal mij fascineerde. Na al die jaren trok het boek nu weer mijn aandacht. Ik haalde het boek voorzichtig uit de kast en sloeg het open op mijn bureau. Na enige minuten was ik enkel nog gefocust op de pagina's van het boek die mij stuk voor stuk een nieuw verhaal vertelden.

'Bijzonder is deze wereld, vind je niet?' Ik schrok op uit mijn gedachten en draaide mij snel om. Een onbekende vrouw stond vlak achter mij en glimlachte. In mijn hoofd ontstond er een grote chaos. Een mengelmoes van paniek, angst en adrenaline. Mijn lichaam daarentegen leek wel verlamd. Het was alsof de glimlach van deze vrouw mijn instinctieve vluchtmodus had gedeactiveerd en daarom bleef ik rustig zitten zonder ook maar een klap te geven. De mollige vrouw had iets over zich wat vertrouwd voelde. Alsof ik haar al heel mijn leven kende. Langzaam werd ik ook vanbinnen een stuk rustiger. Mijn hartslag daalde en ook het vermogen om te praten herstelde zich. 'Ken ik u?' Ik kon mezelf wel voor mijn kop slaan. Natuurlijk kende ik haar niet. 'Ik ben Gaea', zei de vrouw lachend. Voordat ik kon reageren stelde ze mij dezelfde vraag die mij enkele minuten geleden totaal ontregeld had. 'Bijzonder is deze

wereld, vind je niet?’ Ik keek haar aan en twijfelde wat ik moest antwoorden. Moest ik eerlijk zijn en als een verwend nest overkomen of erover liegen en een goede indruk maken? Iets in de uitstraling van Gaea zei mij dat onzin verkopen geen zin had. ‘Ik vind deze wereld nu vooral heel vervelend als ik eerlijk ben’, zei ik lichtelijk beschaamd.

‘Mag ik proberen je op andere gedachten te brengen?’ ‘Ja natuurlijk, graag zelfs’, antwoordde ik. Gaea pakte mijn hand en keek mij geruststellend aan. ‘Weet je het zeker?’ Voordat ik mij weer kon bedenken knikte ik vlug en binnen enkele seconden zakte de grond onder mijn voeten weg. We leken in een oneindige leegte te vallen. Ik hield Gaea’s hand nog steviger vast. Hoewel mijn maag zich omkeerde en alle alarmbellen in mijn hoofd rinkelden, was ik niet bang. De gedachte dat alles wel goed zou komen was sterker dan alle twijfels die ik had en ik besloot mij daar ook maar aan over te geven. Na enkele minuten stopte de val in het diepe abrupt en ik voelde eindelijk weer de grond onder mijn voeten. Ik was nog niet bijgekomen van alles of ik zag een bizar tafereel in de verte. Overal waar ik keek, zag ik kraampjes met schreeuwende marktkooplui en rondsloeterende backpackers met enorme rugzakken. Ik keek vol ongeloof Gaea vragend aan. ‘Ik heb je meegenomen naar een andere wereld dan de jouwe. Dit is de wereld van Mercurius’, zei Gaea. Op dat moment liepen er twee backpackers langs ons. Ik kon een deel van het gesprek wat ze voerden opvangen. ‘Nee maar serieus, ik voel me zo *connected* met de *locals* hier. Echt niet normaal al die bijzondere culturen. Ik begrijp de wereld nu al zoveel beter’, zei de jongen tegen zijn medereiziger die instemmend knikte. Ik keek om mij heen en probeerde te zien wat ze bedoelden, maar ik had weinig succes. Het landschap was een grote smerige markt met schreeuwende mensen die in mijn ogen niet echt als inheems bestempeld konden worden. Ik wilde hier zo gauw mogelijk weg. Ik keek Gaea aan. Ze begreep meteen dat ik weg wilde en ze pakte weer mijn hand.

Alles om ons heen werd langzaam wazig. De reizigers en handelaren veranderden in vage contouren. In een flits werd alles weer scherp. Ik wreef in mijn ogen om ook mijn zicht weer scherp te krijgen. We bevonden ons nu in een totaal andere wereld. De lucht was zuurstokroze en alle reisfanaten en marktkoopmannen waren vervangen door vrolijke en vooral mooie wezens. Ze waren te perfect om door te gaan voor mensen. Stuk voor stuk hadden ze een perfect lichaam, een perfecte glimlach en betoverend mooie stemmen. Het land waarop ze zich bewogen, was bezaaid met bloemen en vanuit alle kanten was blij gezang te horen. Ik merkte dat hoe langer ik naar het tafereel keek, hoe slechter mijn humeur werd. Alles was zo mierzoet dat het glazuur bijna van mijn tanden sprong en ik kon de kotsneigingen nog maar net onderdrukken. ‘Wat is het eigenlijk verschrikkelijk als alles mooi en lief en fantastisch is zeg’, fluisterde ik. ‘Dan laten

we Venus’ wereld voor wat het is en gaan we maar gauw verder naar de wereld van Mars’, fluisterde Gaea terug.

Ze pakte mijn hand en we schoten als een raket omhoog. De lucht om ons heen veranderde snel van roze naar grijs en binnen enkele ogenblikken ploften we neer op een nieuwe grond. Het was mistig en de omgeving had iets duisters. Terwijl ik om mij heen keek of er ook hier bijzondere wezens te spotten waren, hoorde ik een paar schoten in de verte gevolgd door luid geschreeuw. Vlak daarna barstte er een groot gevecht voor onze ogen los. Mensen werden neergeschoten alsof het dieren waren. Gekrijs en rook vulden het veld voor ons. Ik kon het eigenlijk niet aanzien, maar iets in mij hield mijn ogen open. Toen ik bijna flauwviel van al het vreselijke wat zich voor mijn ogen afspeelde, ging er een belletje rinkelen. ‘Oké, oké ik begrijp het. Mijn wereld is misschien wel vervelend of stom, maar ik zou voor geen goud ergens anders willen leven!’ Gaea lachte en pakte weer mijn hand. ‘Dan breng je ik weer terug,’ zei ze rustig.

Zo gezegd, zo gedaan. Ik sloot snel mijn ogen en toen ik ze weer opende, stond ik weer alleen in mijn kamer. Het boek over het zonnestelsel lag gesloten op mijn bureau. Ik pakte het snel op en schoof het voorzichtig tussen alle andere boeken. Vanaf die dag besloot ik mijn leven maar gewoon te leven en er niet te veel over na te denken, want beter dan in deze wereld zou het nooit worden.

DOMCAST

.....
UITZICHT OP HET VERLEDEN

**VANAF NU HET HELE SEIZOEN TE
BELUISTEREN**

PODCAST DOOR
UTRECHTSE STUDENTEN
OVER DE GESCHIEDENIS
VAN DE STAD

**ONTDEK MEER OVER DE
GESCHIEDENIS VAN UTRECHT:**
EEN VERGETEN BEROEP, DE
STICHTING VAN DE
UNIVERSITEIT EN TWEE
UTRECHTSE PANDEN VOL
VERHALEN.

VIND ONS
OP:

APPLE PODCASTS

SPOTIFY

SOUNDCLOUD

VIND ONS OP SOCIAL MEDIA!

@DOMCASTUTRECHT

MEDE MOGELIJK GEMAAKT DOOR

UNIVERSITEIT UTRECHT

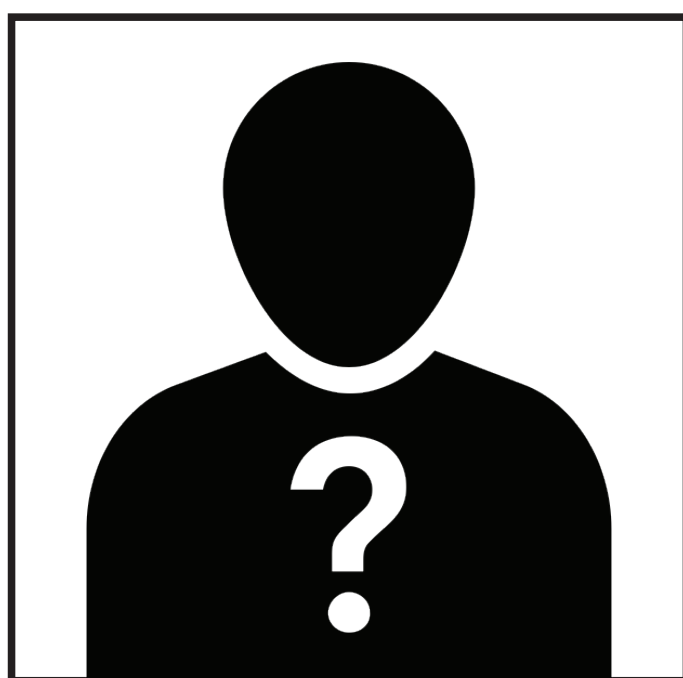
COMMUNITY SERVICE LEARNING

CULTUURGESCHIEDENIS VAN MODERN EUROPA

WWW.DOMCAST.NL
INFO@DOMCAST.NL

WANTED

★ BIJ VOORKEUR LEVEND ★

EEN NIEUWE VORMGEVER VOOR ARGUS
COLLEGEJAAR 2020-2021

BEN JIJ OF KEN JIJ DEZE PERSOON? NEEM
CONTACT OP MET ARGUS@UHSK.NL

BELONING: EEUWIGE ROEM

Planeet aarde

